

KNIHOVNA CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ.

Čís. 1.

13-E-88

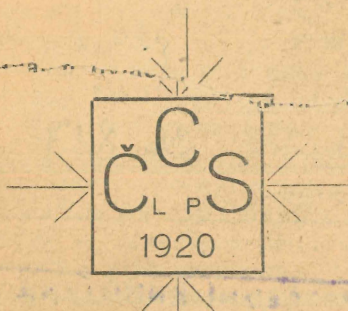
K. 106

PROF. TH. DR. K. FARSKÝ:

Z PODE JHA.

(VZNIK CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ.)

2. VYDÁNÍ PŘEPRACOVANÉ A ROZŠÍŘENÉ.

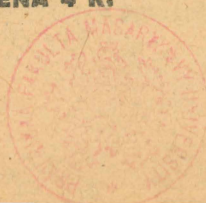

V PRAZE 1921.

TISKEM K. BENÍŠKA A SPOL. V PLZNI. — NÁKLADEM VLASTNÍM.

CENA 4 K.

SEMINÁŘ
Hist. prá.

KNIHOVNA
Křesťan

Koupí od _____

Darem od rel.

v _____ za Kčs _____

Inv. čis.: 36.817

Sign: _____

STŘEDNÍ KNIHOVNA
UNIVERSITNÍ FAKULTY UJEP
STARÝ FOND
 C. inv.: 03771

Dohasíná požár světové války. Lidstvo přeorganiso-
 vané státově a národnostně chystá se k novému
 životu, k přestavbě veškeré společnosti, jež by svou
 budovou mu poskytovala napříště záruk, že nikdy už
 nebude ohroženo neštěstím tak nezodpověditelným,
 tak zlotřile zaviněným a pro všeobecný odpor jednot-
 livců přece jen nevyhnutelným a neodvratným, jako
 byla světová řež, kterou jsme právě prožili. Tu a tam
 ozývá se ještě výbuch opožděné revoluce, pořádané
 reakcí sesazených despotů nebo dobrodruhů, krví do-
 sud nedosycených; celý evropský východ dokonce
 ještě jest zahalen dýmem, pod nímž těžko rozeznati
 zmatené plameny, jimiž divný národ ruský provádí či
 nechává prováděti na svém ohromném chorém těle
 operaci, jaké ještě svět nezřel; neschází ani posup-
 ných dravců, různých zlodějů a lichevníků, neodbyt-
 ných to průvodcích každého požáru, hyen v lidské
 podobě, kterým se pracuje nejlépe a jedině právě
 v takovém zmatku, jaký prožíváme, dokud nové zá-
 konné řády nenahradí starých, které se shroutily,
 sžehnuty žárem všeobecného plápolu boje, jež vídi-
 me dohasínati.

Ale hledíme-li na válku jako na strašnou operaci,
 prováděnou na těle států a národů za nejukrutnějších
 bolestí každé buňky nervové, kterou jest jednotlivec,
 pak musí nám připadatí nynější poválečný stav, v ja-
 kém nacházíme zúčastněné státy a národy jako stav
 nemocných po operaci, která se podařila s větším
 nebo menším zdarem, kdežto o pacientovi ještě nelze

řící, obstojí-li. Není státu a národa ve válce zúčastněného, jímž by nelomcovala dosud horečka. I mocná Anglie prodělává právě teď po válce těžké chvíle otřesů národnostních, politických i sociálních, jak svědčí vzpoury vojsk, stávky, výluky, revoluce, atentáty a j. Nejhůře jest přirozeně se státními organismy nově povstalými. K těm náleží i mladá republika československá, v jejímž životě od nynějška vtělen jest život národa československého.

Národ československý žil od staletí jaksi pouze duševně, nevtěleně, bez organismu hmotného, jímž jest národu útvar samostatní. Přirozeno, že duchovní život národa, vtělený ve vlastní stát, musí nabývat nových zřetelnějších forem, v kterých až dosud projevit se nemohl a nesměl, forem, které však dány jsou odvěkým jeho vývojem kulturním, které odpovídají duši národa a všemu tomu, co do ní uložili jeho silní pracovníci a stateční bojovníci, nadšení myslitelé i bolestiplní trpitelé. Tuto duši národa československého plně vtělili ve stát československý, toť našim úkolem v přítomné době.

Konglomerát čtyř území: Čech, Moravy, Slezska a Slovenska, vyňatý z těla soustátí rakousko-uherského a ohraničený pařížskou konferencí, není ještě životným státem národním a nebude jím, nebude-li ovládnán jiným duchem, vlastním svým duchem národním. Proto dí heslo doby: „Odrakouštit se“.

„Odrakouštit se“ je však pouhá negace a k udržení nového samostatního života ještě dokonce nestačí. Nová krev musí kolovati v žilách nového státu, nový duch, duch pozitivně myslící, cítící a rozhodující tak, jak myslí, cítí a chce duše národa, psyché československá.

Národ československý má svou vlastní zvláštní duši, svou samostatnou mentalitu, od jiných odlišnou. Dokazují to dějiny. Stačí jen vzpomenouti velikého

zájmu o náboženství, vzdělání a mravnost v našich dějinách; svérázného vzniku slovanského obřadu bohoslužebného; odvěké oposice k Římu při oportunním kompromisu s katolictvím; doby husitské s velkým pozadím problému sociálního; usilování českých bratří o zvnitřnění života a umravnění národa; doby obrozenecké; a nejposléze podivného zápasu s říší rakouskou a centrálními mocnostmi, který veden doma zavilou pasivní resistencí a neúprosnou nenávistí, za hranicemi pak hrdinnými legiemi na odív celému světu. Hle, toť projevy naší zvláštní duše národní.

Je duše národa našeho upřímně chtívá vzdělání a kultury, milovná umění, nábožensky hloubavá, autoritě těžko se podrobující, demokratická a po všem tu vypočteném jako žíznící a hladová, protože těchto svých tužeb nikdy nemohl národ pro nepřizeň osudů politických ukonejšiti tak, aby se jím bylo dostalo náležitého svobodného uskutečnění. Na provedení těchto vnitřních ideálů otevřela se národu našemu slibná a opravdová vyhlídka teprv státním převratem, provedeným 28. října 1918, kdy vzal národ vládu věci svých v ruce své.

A Slovo Tělem učiněno jest...

Nyní jde o to, aby věren svému dosavadnímu snažení kulturnímu národ československý řídil své samostatní osudy k uskutečnění svých ideálů sám. Nejde a nesmí jíti mu jen o to, jak zajistiti si státní bezpečnost a hmotný blahobyt; *vlastní metou samostatního života musí stále býti a zůstatí kultura národa vzdělanostní a mravní, aby pokud možno každý jednotlivec národa žít nejen mohl, nýbrž též uměl, a to dobře, mravně a šťastně.*

Možnost zajistiti živobytí příslušníkům národa jest v dosahu moci státní; neboť není pochyby, že republika československá má dosti bohatství přírodního, sil pracovních i příznivého položení obchodního, aby své lidi obživila.

Neschází jí ani předpokladů pro zdárné *pěstování vzdělání vědeckého a uměleckého*, neboť školství, věda a umění učinily národ český národem nové doby, čehož on si jest také s plnou vděčností vědom, třeba že úroveň vzdělanosti v českém národě snad se nevyrovná kulturní úrovní velikých národů světových pro nedostatek poměrů a pomůcek hmotných. Co se týče všeobecné úrovně vzdělání lidového, je národ český mezi prvními ve světě.

Čeho však začíná se v národě československém jevit nedostatek už skoro povážlivý, je mravní charakternost.

Nechť je zkázou mravní a rozpoutáním pojmů mravnostních vinna válka, nechť mnoho a mnoho případů nepoctivosti, ani velezradu nevyjímajíc, přičistí lze na vrub cizácké zločinné agitace a provokace, nechť i nebývalý hospodářský vztah zdejšího trhu k cenám obchodu zahraničního svádí a sráží lidi s cesty poctivého snažení na dráhu lichvářskou, nechť mnohý mravní úpadek přičistí lze i na vrub nouze a bity, zaviněné hlavně válkou — přece musí si národ jako takový přiznati, že nynější mravní jeho úpadek je hlubší, nežli lze všim odůvodniti, a že jest neporovnatelný s úkoly dnešní doby.

A pátráme-li po vině a vinnících tohoto zjevu, který znamená těžkou rakovinu na samé duši národa, nemůžeme si nepřiznati, ať je to komu příjemno či odporno, že hlavní příčinou *vzrůstajícího nedostatku charakternosti v národě československém je nedostatek přesvědčení a života náboženského.*

Někdo neprozřetelný nebo zlomyslný si snad tento stav libuje, snad jej nazývá nebo jej dokonce pokládá za pokrok a osvicenost národa; ale podle pravdy vzato: duše národa trpí a svíjí se bolestí kulturní, trpí a svíjí se v nitru každého poctivého jednotlivce, který těžce nese přítomný mravní úpadek, nařiká nad ním, hubuje, ale pomoci nedovede.

A tato bolestně trpící duše národa má si dávatí zákony, má řešiti problémy politické, sociální, kulturní, hospodářské problémy vnitřní i mezistátní světové... kdežto je jí samé v sobě bolno až k zalknutí, že pojednou nemůže najít samu sebe.

Či je opravdu český člověk tak bezcharakterní, rozmarilý, násilný, lakotný, bezcitný, vyděračný, nepoctivý, neukázněný, zbabělý a i zrádný, nemravný, bezbožný a rouhavý, jak se nám líčí teď po válce?

To že je táž duše národa, která v nejhorším ohni světové války zazářila jasem nejušlechtlejším, že upoutala na sebe pozornost světa a jeho nejlepších, kteří pojednou praví, že nedovedou se v nás vyznati...?

Ano, je to český člověk, avšak ne zločinec, ne zkaženec, nýbrž opuštěnec, opuštěný svým dobrým geniem, protože *neví, má-li se sám k sobě, k duši svého národa hlásiti nebo ne.*

A kde že jest ona?

Přehlížíme-li dosavadní české dějiny nábožensko-kulturní od prvopočátku, znamenáme v nich pět významných fází:

1. *Zánik pohanství a přijetí názorů křesťanských*, přinesených a rozumně štipených apoštolskými muži Cyrilem a Methodem (863).

2. *Toto křesťanství*, hned od počátku slovanské a české, je napotom nuceno brániti se imperialistickému, panstvichtivému křesťanství římskoněmeckému. Již arcibiskup Methoděj († 885) okusil imperialismu toho na vlastním těle, když ho jeho pp. spolubratři biskupové němečtí v Solnohradě a v Pasově 3 roky věznili. Maďaři vrhli nás odtržením od Slovanstva východního na pospas německému křesťanství římskému (pád říše velkomoravské asi 905). Sv. Václav († 928) pokusil se snad ještě o odpor, ale přemožen v boji s králem německým, uzavřel s církví římsko-germánskou *kompromis*. Za cenu samostatné slovanské kultury nábo-

žensko-mravní zakoupil národu existenci národní. Ale trvalo několik set let, než se národ vzdal své náboženské kultury slovanské. Snahy o její udržení a obnovení objevují se u nejlepších lidí počínaje od sv. Ludmily, jejíž dvorní kaplan byl slovanský kněz Methodějův Pavel, a jež vnuka Václava dala vychovávatí od něho; tento Pavel, který jistě neznal latinsky ani slůvka, Václava též dle legendy pochoval. Otec Václavův, Vratislav I., měl při dvoře slovanského biskupa notářem (tajemníkem). Bratr Václavův, Boleslav I., a jeho syn, Boleslav II., usilují v Římě o československé biskupství pro Prahu (latinské povoleno 973). Kníže Oldřich s ovdovělým československým knězem z Vyšehradu sv. Prokopem († 1054) zakládají na odlehlé Sázavě slovenský klášter pro výchovu duchovenstva československého. Vratislav I. žádá v Římě na papeži Řehořovi VII. povolení obřadu československého. Zákony téhož Řehoře VII. († 1085) o zavedení papežského absolutismu římského a podmanění duchovenstva bezženstvím byly přijaty v Čechách teprve po více než sto letech (1122) za pomoci vlády přemyslovské. Ba i Karel IV., tak silně církvi katolické nakloněný, obnovuje pokus Oldřichův a Prokopův a zakládá v Praze čsl. klášter na Slovanech (1372). Celé to staré podání konečně propuká životní silou na venek v Mistru Janu Husovi.

3. *Husitství*, jehož hlavním rysem kulturním jest snaha o zpravidlení kultury nábožensko-církevní. *Pravda nad poslušnost a svědomí nad rozkaz*, pro tyto zásady Kristovy Mistr Jan Hus šel do ohně. A lid český pojal naději, že na základě těchto zásad svatého mistra dopomůže k platnosti také svým *požadavkům sociálním*. Lipany poučily jej, že ta doba dosud nenadešla, snad právě proto, že domáhaje se pravdy a práva, neměl sám k sobě dost lásky. Nezbytnost této zdůraznila třetí doba vývoje duše české, vtělená v

4. *česko-bratrství*. Myslitelé, vedení Chelčickým, pozůstali z bývalého bojovného Tábora, vojensky přemoženého a zničeného, nahlížejí jinou cestu, po které by bylo lze zavést království boží na zemi, cestu vzájemné lásky a vespolečného bratrství. Uskutečnití heslo božího narození: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle,“ to je jakýmsi vrcholným ideálem snažení česko-bratrstvého, odmítajícího světské násilí a lesk stejně jako všetečné bádání bohovědecké. Tu shledáváme nauku Kristovu proniklou do duše lidu českého nejhluběji. A přirovnáváme-li vývoj křesťanské kultury v národě českém k evangéliu, nemůžeme popřít, že české bratrství přiblížilo se svou tendencí a ideou snaze Kristově nejvíce.

Římské katolictví přes veškeren svůj rozmach zevnější, jehož mezitím s pomocí vlivu světského dosáhlo, nevymanilo se přece za celé ty věky od ediktu milánského 313 počínajíc až po naše časy z panstvíchtivých a pompésních forem imperialismu, zděděného po císařích starořímských i s fialovými togami a purpurem, krumplovaným zlatými trásněmi.

Marny veškery snahy reformátorů; ani sv. František z Assisi s idealisty podobnými sobě nedovedl předělati dvora papežského, který se ještě ani dnes, kdy píšeme L. P. 1921, nedovede smířiti s nejlástnějším svým národem proto, že národ ten chce si v Římě vládnouti a od r. 1870 fakticky i vládné sám.

5. Nuže, tyto dva ideové světy sobě odporne, střetly se u příležitosti zápasu rodu habsburského o panství nad národem českým. Německé panství habsburské podpořené panstvím římského papeže triumfovalo *po bitvě na Bílé Hoře 1620* nad národem českým, vojensky desorganisovaným a svěřeným cizí péči. Proti dosavadní nábožensko-církevní reformaci prováděna na lidech více méně násilná nebo nucená

protireformace, probudilému a uvědomělému českému svědomí ukládána a vnucována víra křesťanská ve formulích germánsko-katolických, mrtvě utkvělých z příliš dávna, bez ohledu na jiný vývoj, kterým žila mezitím křesťanská kultura v Čechách, a když zapuzením myšlenkových pracovníků, kazatelů a duchovních zbylý lid bratrský osiřen, zvykal si poněáhlou v sousedství zbytků vyznavačů římsko-katolické víry alespoň pro zevnějšík přináležeti k vládnoucí církvi římsko-katolické, s odporem více méně tajeným, až se toho odporu během doby vzdal.

To je náboženská naše historie, historie našich vlastních pokrevních předků, pradědů a jejich otců a praotců, K Římu a jeho víře jsme nepřilnuli, na svou starou víru zatím namnoze zapomněli a pro náboženství vytvořili nám pojem, že je to souhrn obřadních formalit hodně zbytečných, jejichž dobrého významu prostřední člověk nechápe, jejichž však slušno a záhodno dbáti každému pořádnému rakouskému občanu. S Rakouskem zaniklo i toto „náboženství“. A tak byl svět svědkem zjevu v dějinách ne ojedinělého, že nepřítelství politické přeneseno nejen na církev, ale i na náboženství, na Krista, na Boha. V republice odstraňovány nešetrně a káceny kříže a sochy. Bohu se rouháno, náboženství uvedeno vinou vládnoucí církve v posměch atd. atd., až bédno poslouchati a čísti.

Ne zločinci — v pravdě pouze neznabozi, opuštěnci. Opuštění duchem svého naroda, jenž jim z duší vyryán, takže neznají ani sebe ani Boha; neznabozi v pravém, lítostném smyslu slova a to pro odvěký nedostatek samostatnosti.

A kdeže je církev, representantka a hajitelka náboženství? Je, avšak tam, kde býti nemá. Za dob rakouských ztotožňovala se panující církev se státem.

Četl jsem přípis litoměřického biskupa Grossa

jistému kaplanovi, polnímu kurátu, jenž byl vyšetřován a disciplinován pro „nevlastenecké“ působení svými promluvkami k vojsku, že by biskupský ordinariát musil proti němu použití trestů církevních, kdyby se jeho jednání nemělo změnit. A ono provinění záleželo v tom, že, jak výslovně praveno v přípisu, vyjadřoval se s pochybností o odůvodněnosti a výsledku války.

Jestliže kde bylo po 28. říjnu třeba se *odrakouštit*, ale rychle a zcela, bylo to jistě v kruzích církevních v naší republice. Měla-li se církev u nás po 28. říjnu státi tím, čím býti má, širitelkou ideji Kristových, vychovatelkou a ochránkyní veřejné i soukromé mravnosti, měla se odpolitisovat, a nedovedla-li toho, alespoň se přimknouti k zájmům národa a republiky. To se však nestalo. Vedoucí kruhy církevní, uchystané postoupiti své místo kdykoliv a komukoliv, kdo by jim byl přišel říci, aby se ze svých kanceláří a residenci stěhovaly, vypozorovaly záhy, že kulturní politika čsl. republiky nemá dosti sebevědomí, že jí schází diplomatická zkušenost, že lid je za 300 let poroby více duchem ujařmen nežli se zdá a bezradný, že hnutí mezi duchovenstvem, proti ním namířené, nemá ideového propracování, že předsudky, vpravené duchovenstvu církevní výchovou, jsou dosud silnější než zdravý úsudek rozumu, že není činorodé, že valné hromady duchovenstva, v listopadu 1918 a 23. ledna 1919 v Praze konané a jejich odstoupení požadující, trpí přebytkem církevní reverence a nezahladitelným rysem bezpáteřnosti, která je součástí onoho „nezrušitelného znamení“, jež člověku po vysvěcení podle římského katechismu zůstává; a když jich nikdo nepřišel vyhnat, nešly. Jen Huyn ujel. Ostatní zůstali a dali se na politiku. Jenže horlivěji a obětavěji než dřív, Za Rakouska bývalo pp. hierarchům, biskupům, kanovníkům i prelátům velice těžko sáhnout do kapsy; tenkrát byla jejich kapsa

v bezpečí. Proto nebylo t. zv. křesťansko-sociální hnutí přesprávně podporováno od nich, naopak, musivali si od jeho pracovníků nechat libití mnohou pernou výtku, která se pohybovala ve slovníku často poblíž slova „lakota“. To se změnilo. V československé republice začalo se od prvopočátků mnoho povídati, psátí i křičeti o rozluce státu a církve, ba dokonce o konfiskaci církevního majetku atd., a to hierarchií hnulo, že pojednou vzpamatovavši se a opírajíc se o zkušenou diplomacii vatikánskou, počala vydatnou pomocí hmotnou podporovati kde který živel sobě příznivý. Tajné fondy otevřeny. Zmohutněl pojednou t. zv. katolický tisk, zmohutněla i politická organizace přetvořené strany lidové, Vatikán napjal v Paříži na světové konferenci míru všechny síly, aby české delegaci dokázal, že republika musí svou politiku provozovati ne bez ohledu na něj a jeho zájmy, jinak že by si mohla škoditi na př. v ohledu katolického obyvatelstva na Slovensku, v Těšínsku, na Spíši a v Oravsku, kde by Vatikán mohl z otázky politické při akci plebiscitní udělati otázku nábožensko-církevní (jako se vskutku k veliké újmě republiky stalo). Do Prahy poslán pověřenec papežské vlády, aby tu její zájmy zastupoval „u místního episkopátu“; prostřednictvím vlivných zdejších kruhů církevních navazovány styky republiky s Vatikánem, které vedly i k jmenování vyslance republiky u Vatikánu, jehož vzájemnou odezvou je pověření papežského nuncia u vlády republiky. To byl úspěch církevní činnosti katolické církve již za první rok trvání republiky.

Domnívají se, že je středověk, církev římskokatolická věnuje se nyní cele politice a zaujímá vůči republice dost netajeně postavení málo vlivné a nikdy ne přátelštější, nežli jen jak dovoli videňští křesťanští sociálové nebo ostríhomský primas arcibiskup Czernoch a knížata biskupové polští. Ba, i první volby do zá-

konodárného parlamentu republiky r. 1920 daly se pod heslem této církevní politiky. (Č. Slovo 11./3.)

Je to hrozný blud. A bludařem tu není nikdo jiný nežli církev, která přece tolik „bludařů“ odsoudila a mezi jejímiž anathématy by se raději mělo najíti i takové, které by mohlo zníti: „Jestliže by se kdo opovážil tvrditi, že náboženství je politika a Kristovo náboženství že je na ní závislé, budiž anathéma!“) Či nikoliv? Pak je to ale chyba. Dokud se církev římsko-katolická na takovémto anathématu neusnese, může býti jista s určitostí naprostou, že je na scestí. Mně není z evangelia povědom případ, že by se byl Kristus činně účastnil akcí politických a pletich diplomatických. Věnuje-li Vatikán svoji péči výhradně těmto věcem, pak je římsko-katolická církev dnešní hotovou protivou díla Páně — —

Na štěstí nescházelo v národě českém ani v jeho duchovenstvu nikdy povážlivých hlasů, které varovaly před ztotožňováním náboženství a církve s politikou. Ne v tom smyslu, že by politický život neměl mít s náboženstvím co činiti, že by náboženství mělo bítí ze zájmu veřejného vůbec vyřazeno. Takový idealismus by ovšem hověl vatikánským kruhům nejlépe, jak se ukázalo i za vlády sociálně-demokratického ministerského předsedy Tusará, když na př. jmenování nového arcibiskupa pražského bylo vládě soukromou záležitostí církevní, kdežto Vatikán jmenoval arcibiskupem — předsedu katolické politické lidové strany.

Pronikajíc mravní výchovou celý národ a všechny strany politické, měla by pravá církev Páně státi nad nimi, ne vládnouc a panujíc, ani ne jako spolupanujíc, nýbrž jako činitel neutrální, nestranný, sloužící jen dobru obecnému a se stejným zájmem o mravní po-

*) t. j. proklet.

vznesení všech a jednoho každého zvlášť. Avšak to musí život církevní mít jinou tvářnost.

Dosavadní církevní život u nás, ať za dob rakouských či po převratu z 28. října 1918, potřebuje reformy a důkladné obnovy. To pocíťováno už dávno a s výjimkou snad bohatých prebendářů a obročníků všeobecně.

Mravní úpadek národa, který dostavil se r. 1919 jako nová záhada česká pro podívanou světu a nad nímž právě s kazatelen docela mimořádné farizejské nářky se vedou, značí vlastně *bankrot mravní výchovy národa, kterou až dosud obstarávala církev římská*. Vždyť přece celý ten národ a s výjimkou jinověrců každý jeho člen prošel církevní náboženskou výchovou, církev měla každého po mnoho let školní výchovy 2 hodiny týdně v moci, nepočítajíc ani nedělních kázání a bohoslužeb, různých církevních slavností a parád, bombastických misí, poutí atd. atd. Proto hledána náprava.

A že i političtí myslitelé, a oni vlastně především, upozorňovali na nezbytnost mravně náboženské převýchovy národa, ocitlo se neblaze i *reformní hnutí duchovenstva katolického s počátku na neblahém scesti politickém*, když pro rovnováhu se snahami strany lidové organizovala se zcela přirozeně část duchovenstva při straně národně demokratické a část při republikánské straně československého venkova. Dobrý účinek toho byl ten, že vzbuzen v obecenstvu, které chce přemýšlet, dobrý a ušlechtilý zájem pro věc a že snahám politiky vatikánské se stanoviska celostátního mohlo snáze býti čeleno poukazem na to, že veškeré duchovenstvo neztotožňuje se s politikou vatikánskou, kterou zastupuje strana lidová, jež nesporně má vinu, že nábožensko-reformní hnutí po převratu zaviečeno bylo na pole politické, když ve svém tisku příkře vystoupila v lednu a v únoru 1919 proti duchovním, organizovaným ve straně nár. demokratické a straně agrární.

Zatím však prokazuje se od převratu 1918 čím dál patrněji pravdivost výroku presidenta Masaryka, že *„česká otázka je stále ještě otázkou náboženskou“*. A není otázka náboženská jen otázkou té oné strany, nýbrž ona jest otázkou celonárodní.

Rozhodujícím mluvčím národa je ovšem Národní shromáždění. V něm velmi vlivné místo zaujímají též strany, v jejichž programu politickém jest heslo, že náboženství je věcí soukromou. Ano. Ale ne církev. Jakmile je však v národě a v Nár. shromáždění strana rázu výlučně církevnického, jako je klerikální římská strana lidová a její souručenci němečtí a maďarští, tu přestává být církevněnáboženská otázka druhým stranám — nevyjímajíc ani sociálně demokratické — věcí soukromou, tu jest věcí celostátní. Tím více pak litovati jest se stanoviska státu a národa jednání strany komunistické, která svou bezvýmínečnou oposicí nutí občanské strany v Nár. shromáždění, aby paktovaly se s klerikály. — Výraznějšího dokumentu krátkozrakosti takové politiky těžko naléztí.

Českého nábožensko-církevního problému nerozřeší však ani římsko-katolická hierarchie, a ona už nejméně, ani duchovenstvo, ani vláda, ani ta nebo ona strana politická; v této záležitosti *jednou promluvití musí celý národ*. Nemíním tu celým národem pouze politické strany a organizace, nýbrž každého a především též organizace a spolky kulturní, české školy vysoké, střední i národní, Sokolstvo a spolky vzdělávací, občanské besedy, čtenářské a vzdělávací jednoty a j., *aby každý český člověk, organizovaný i neorganizovaný, měl příležitost utvořit si jasný úsudek o celé nábožensko-církevní otázce české v přítomnosti a nabyt také potřebné mravní pevnosti a odvahy k tomu, aby ze svého přesvědčení vyvodil nezbytné důsledky*.

Také českou žurnalistiku skoro bez rozdílu nelze ušetřití výtky, že nestojí v otázce nábožensko-církevní

ního problému českého na výši situace. Je-li česká otázka otázkou náboženskou, pak chce a musí být respektována a řešena též v tisku. Ne tak, že ten či onen denní list laskavě z protekce uveřejní zprávy do oboru toho spadající — a zase dost, nýbrž česká žurnalistika má povinnost, kterou si už jednou musí uvědomit, že musí kousek místa ve svých sloupcích věnovati jaksí pravidelně ex offio problému náboženskému. To se neděje, až na dvě výminky: tisk klerikální, který staví všecko všude pod zorný úhel zájmů církve katolické, a tisk atheistický, který zase pěstuje namnoze pouhou náboženskou negaci, aniž by za vzatého něčeho lidem poskytoval a problém řešil. Jinak nebývá v českém tisku denním za celý rok uveřejněno o nábožensko-církevním problému ničeho, co nebylo do redakcí dodáno z venčí s prosbou o laskavé uveřejnění. Čestnou výjimku tvoří Dr. J. Herben v Nár. Listech, České Slovo, které věnuje alespoň organizaci nových směrů náboženských občasnou pozornost a některé články v Čase. Nár. Politika nadřzuje okázale klerikalismu římsko-katolickému.

Přišly na nás dotazy z Anglie, z Uher, z Jugoslavie, z Italie, od Němců zdejších i z Říše, zajímající se o vývoj církevního našeho života, aby mohla informována býti tamní žurnalistika, přijeli delegáti z Ameriky o informace, ale kdo o nás málem nezavadí jest žurnalistika československá s výjimkou listů vzpomenutých a tisku klerikálního, který reformní nábožensko-církevní pracovníky pro reklamu alespoň potahá blátem. — Tisk evangelický, sleduje celý vývoj zrakem přísné kritiky.

Lhostejné stanovisko politických kruhů k úpravě otázek církevních mohlo jakž takž na nedlouho obstátí ještě, dokud nenastaly podstatné změny oproti poměrům před převratem. Heslo rozluky státu od církve bylo laciným a nebezpečným agitačním

prostředkem, s kterým to skoro nikdo nemyslel doopravdy. Ale od r. 1920 se poměry změnilly nesmírně a nutí k tomu, aby se od slov přikročilo ke skutku.

Oč vlastně jde?

Velká většina českého národa je nespokojena s vládnoucími poměry nábožensko-církevními. Mnoho národa je v tom směru naprosto lhostejno, vůči církvím kat. a jejím činovníkům panuje mnohdy až nenávislný odpor, a jen malá část, dnes ponejvíce organizovaná ve straně lidové, uznává nad sebou duchovní vládu italského papeže; namnoze jsou to však lidé všelijak odvislí na duchovenstvu a církevních institucích, anebo občané, neznaající falše světa.

Na rozdíl od dosavadního odporu národa českého proti Římu a jeho činovníkům, kněžím, nabylo živelné hnutí protivatikánské za války a po 28. říjnu zvláštního nového rázu tím, že se k němu připojila i valná část duchovenstva.

Příčin odklonu duchovenstva od nejvyšší církevní vlády je více. Soustavné obsazování předních stolců biskupských cizími šlechtici (Schönborn, Skrbenský, Huyn), devotní přísluhování biskupů Vídní a Habsburkům, obsazování předních církevních úradů a obročí t. zv. römlingy, t. j. kněžími, odchovanými v papežských kolejích v Římě, nevážnost a úplná nevěstímavost papežské stolice k osvobozovacím snahám českého národa za války, otrocké sloužení církve válečným cílům rakousko-německým, odevzdávání zvonů za války na výrobu děl a střeliva, upisování jmění chrámového na válečné půjčky rakouské, svěcení zbraní, bída nižšího duchovenstva, ostřeji se zadírající do srdce jednoho každého u porovnání s nápadným a nijak netajeným blahobytem bohatých prelátů, a j. a j., to všecko samo o sobě nedovedlo sice vznítiti v duchovenstvu, vychovaném k naprosté bezmyšlenkovité církevní účtě a poslušnosti, nijakého

ducha odporu, ale osvitilo v lidské duši českého duchovního staré rány, duši českého národa Říman před věky zasazené a nikdy nezacelené, zjitrilo je zkrvavilo.

A český duchovní si vzpomněl na svatého Otcy Cyrila a Methoděje, na jejich pŕuhon do Říma, na vyšetřování a obmezování jejich slovanského obradu na tehdejší římské politikaření místo apoštolování. vzpomněl si na zákazy papeže Řehoře VII., vydané proti ženatým kněžím, svým dávným spolubratřím, v stol. 11., kdy tu takřka neženatých duchovních nebylo, vzpomněl si na rozvrat kněžských rodin, na znamení hanby, kterým církev stíhala zákonité manželky a děti českých duchovních, jako by ani lidé nebyli a rovnocenní obrazové boží, když je prohlašovala za bezsprávné robotníky a církevní zboží čili otroky, rozpomenul se duch národa českého, uražený na smrt v duši kněze Jana, rozsudkem církevním v Kostnici do plamenů hnaného, rozpomenul se sám na sebe v duši českého duchovenstva nynějšího, přes to, že mu soustavně od malicka až po vysoké učení bohoslovecké Mistr Jan Hus zošklivován byl jako kacíř vyvrhel, přihlásilo se k němu, svému upálenému spolubratru, k jeho pravdě, již si zvykle v sobě tajiti a před celým světem zapírati, k svému svědomí, poslušenskou lží umlčovanému.

Ozvala se staletým ohlasem v duši českého duchovenstva stará touha po opravdovější zbožnosti dávných předků, ne těch, kteří křížem vládli a dobře se měli, nýbrž těch, kteří pro svoji víru trpěli, ať to byli přívrženci Husovi, bránící se proti výpravám křížáckým, ať horliví přijímatelé kalicha Páně, ať hloubaví vyznavači jednoduchého učení českobratrského — touha po zbožnosti nemaskované latinou řečí lidu nesrozumitelnou, a samému duchovnímu mrtvou, touha po výchově upřímné, nepředpisované

a neparagrafované škatulkovanými formulkami zkostnatělého katechismu, touha po českém prameni Kristova evangelia, které učiněno v praxi církve katolické z „úhelného kamene“ stavby křesťanské kultury pouhou podporou, opírající trůny mocných.

Uvědomila si duše národa v duchovenstvu českém, že snad nadešel čas plnosti předpovědi biskupa Jana Amosa Komenského, že navrátí se národu vláda věcí jeho v ruce jeho, i vláda věcí církevních.

A aniž by si bylo české duchovenstvo uvědomilo a doznalo dosah svého jednání, stanovilo si t. zv. reformní program, vypracovaný výborem Jednoty duchovenstva a tajným hlasováním veškerého duchovenstva na schůzích vikariátních v červenci 1919 konaných přijatý většinou 88%. Program ten, nadepsaný „Obnova církve katolické v československé republice“, stanoví požadavky:

a) katolický patriarchát československý, b) církevní samosprávu ve státě, s farními obcemi, diecézními radami a ústřední církevní radou, c) úpravu otázky patronátů a obsazování beneficí na základě zrušení patronátů a společného statusu duchovenstva, volby farářů a biskupů diecézní radou s jmenovacím právem patriarchy a úpravu platů duchovenstva, d) liturgii československou, e) reformu výchovy a studia bohosloveckého, f) zdobrovolnění bezženství duchovenstva, g) revisi řeholnictví, h) přípustnost pohřbívání ohněm a ~~ch~~ úpravu modliteb breviáře.

Celým programem „Obnovy“ vine se jako červená nit nepřiznaného zlého svědomí opětovné ujišťování, že se jedná o reformy pouze a jedině na půdě církevní, z lásky k církvi římsko-katolické a v prospěch církve římsko-katolické — Tu nit tam snovala oposice římských věrných, vždycky opatrná a hotová, a nedobré svědomí vlastní.

S požadavkem programu odejela jménem Jednoty duchovenstva koncem měsíce června 1919 do Říma deputace, v které byli: Msgr. Marian Bláha, nyn. biskup v Báu, Bystřici, prof. Dr. Al. Kolisek, člen Nár. shromáždění, děkan Fr. Krojher, člen Nár. shromáždění, a univ. profesor Dr. V. Šanda.

Po chladném přijetí u kard. státního tajemníka Gaspariho podala deputace, o níž byl Vatikán jinou cestou už předem tendenčně informován, 28. června stát. podsekretáři Tedeschinimu pamětní spis, obsahující svrchu uvedené požadavky ve formě nejmírnější a prosebné; žádáno mimo to i sesazení biskupů nesnesitelných, totiž: Huyna (meztím již sesazeného), Skrbenského, Kleina, Grossa, Bathianyho, Radnaye a Balazse, jakož i brzké obsazení stolců uprázdněných v souhlasu s požadavky „Obnovy“. V novém slyšení u kardinála státního sekretáře sděleno deputací, že o Praze je už rozhodnuto.

Po několika dnech otálení přijata byla deputace konečně 4. července v audienci u papeže. Slyšení trvalo 35 minut. Jednáno o požadavcích memoranda; ne však o všech, jenom o zřízení primatiátu (ne patriarchátu), s čímž projeven souhlas (ovšem, vždyť centralismus je v zájmu Říma), o zavedení češtiny do bohoslužeb, lze prý povolití čtení a zpívání epistolů a evangelia po česku, otázka celé mše české že by se musila dát prostudovat kongregací (!); ostatní požadavky pak odmítnuty prohlášením papežovým: „Jsme ochotní splnití všechna legitimní přání národa; *co není legitimní, nelze.*“

Co se týče dobrovolněné bezženství duchovních, o němž za poslední rok tolik jednáno na schůzích duchovenstva i v tisku, zněla prý podle děkana Krojhera odpověď stát. sekretáře: *Bisogna essere tranquillo*, t. j. zatím třeba zůstatí klidnými. Papež shrnul požadavek ten patrně mezi to, co není legitimní a co tedy

nelze. Domníval-li se někdo či vykládal-li někdo, a třeba i z členů deputace, že měl jiný dojem o tom, tomu sloužič za opravu názoru sdělení, které učinil pisateli těchto řádků Msgr. Dr. Fr. Kordač, jež papež osobně ujistil, že řekl deputaci: „Indiscutabile!“, t. j. „ani řeči!“

Tisk klerikální a lidový uspořádal zatím za vedení lidové strany ve dnech 30. června a 1. července fanatický protestní sjezd v Praze na Žofíně, kde deputací i Jednotě duchovenstva a jeho reformním snahám spíláno způsobem toho důstojného shromáždění velmi nedůstojným. Styděl jsem se za bezmyslenkovitost toho shromáždění. Tajná moc, jejíchž pletich neznamenatí, zvedla se v r. 1919 po druhé, aby emancipační hnutí českého duchovenstva a osvobozovací snahu duše českého národa zardousila. Po prvé v lednu a únoru po valné hromadě Jednoty duchovenstva 23. ledna, kde přísežně přijat reformní program, po druhé v létě. A výsledek? Že na valné hromadě Jednoty duchovenstva, konané 7. srpna, prohlásil děkan Fr. Krojher jako mluvčí deputace, řka: „*Celkový úsudek podali jsme, hned po návratu, že jsme totiž spokojeni. Já zvláště, poněvadž jsem neočekával ani tolik.*“

S čím byl p. děkan Krojher tak spokojen, nevím; on asi taky ne. Ale na základě tohoto prohlášení získal si lidovou opozici v Jednotě a zvolen toho dne předsedou Jednoty — přes to, že radikální křídlo mělo k dispozici ohromnou převahu hlasů, které nepoužilo, nemajíc organizace a dávši se zmýlití dodatečným dvojakým prohlášením p. děkana Krojhera, když prohlásil své přesvědčení, „že stanovisko »Ohnískas se kryje s jeho stanoviskem“ —

Fanatický odpůrce reformních snah, bývalý redemptorista farář Dr. F. X. Novák, který prolašoval ještě o této valné hromadě Krojhera přímo za zloducha, oddechl si: „Zaplať Pán Bůh za to! Šel-li tento po-

slanec ne do Canossy, ale do Říma, já se z toho těším!"

Kdo se však přestal těšiti, byli upřímní přátelé snah o reformu církevního a náboženského života českého. Vytušili, že má vše býti pohřbeno, po 1918 že má ročití se 1620. A nastalo ticho — před bouří. Či kam se podělo těch 600 a více duchovních, kteří 23. ledna 1919 přísahali v Obecním domě, že neustanou, dokud reformem nevydohou? A jestliže je zvykem knězem pohrdati, že je člověkem bez přesvědčení a bez páteře, zřízencem cizí instituce vždy a všude protičeské a zotročovatelem lidského sebevědomí a svobody svědomí, jestliže i duchovní sami na sebe v tom smyslu žalují a stav svůj namnoze šmahem obviňují z bezcharakternosti, tu se ukázalo, že přece má i stav duchovenstva dnešního mezi sebou muže celé a opravdové, kteří jsou zárukou, že přece tu někdo je, kdo chce lid český vésti ještě i nábožensky poctivě a charakterně. 15. září ustavil se na schůzi v Nár. domě na Smíchově po delším vyjednávání k zajištění oprávněnosti existence a práce „Klub reformního duchovenstva“ z radikálnějších členů Jednoty. Až do té doby sdružení byli horlivější reformisté v t. zv. „Ohnisku“, jež pořádalo od velikonoce 1919 několik velmi čteně navštívených schůzí v Praze i po venkově. Programem „Ohniska“ bylo prováděti reformy *via facti*, cestou činu, což rozuměno zejména o kněžských sňatcích, jež zákonem občanským z 22. května 1919 umožněno uzavíratí. Bohužel vyčerpávala se veškerá činnost „Ohniska“ pouze na propagování této snahy jedině, což vedlo sice k tomu, že jistý počet sňatků kněžských formou civilní i církevní skutečně uzavřen, většinou tajně, v několika případech i veřejně, ale zároveň diskreditováno tím nábožensko-církevní hnutí reformní v národě zdáním, že jedná se vlastně jen a toliko o kněžské ženění.

Chybou „Ohniska“ bylo, že to bylo volné sdružení nesdružené, organizace neorganizovaná. Valná hromada 7. srpna učinila „Ohnisku“ konec, vedoucí činitelé uznali za vhodné celý podnik likvidovati; vyhrál Řím zásluhou zákulisní politiky točící se okolo českého vyslanectví v Římě a při Vatikáně. Jsou však paměti, jež neradno uveřejňovati za života pamětníků —

Když tedy Jednota duchovenstva učiněnou volbou dala na srpnové valné hromadě na jevo, že o reformy vlastně doopravdy už nestojí, neboť ponechávati provedení jich Římu je tolik jako se jich vzdáti, cítili se mnozí přísežní duchovní zavázáni ve svědomí pracovati pro reformy dále; k tomu cíli založen Klub reformního duchovenstva, mající stručnými stanovami za úkol domáhati se zreformování veškerého českého života církevně náboženského se vším důrazem.

*Komedii a klamáním duchovenstva i národa bylo stanovisko Jednoty: chtít reformy, chtít je z Říma a nechtít jich bez Říma, odkud přece autoritativně a právo-
platně prohlášeno, že povoleny nebudou.*

Jednota stala se tak vlastně organizací zbytečnou; neboť pro utužování hierarchické organizace římské a konejšení nebo dokonce potlačování reformních snah nábožensko-církevních netřeba Jednoty, k tomu je tu organizace lepší, povolnější, totiž církev římsko-katolická sama se svým oficiálním vedením.

Jednotě nyní nezbylo, nežli aby všemu, co proti reformnímu hnutí podniknuto od úřadů církevních, dávala svoji sankci buď mlčením, jako se stalo v případě zákazu „Práva Národa“, nebo sofistickými rozklady jako v příčině svévolného obsazení pražského arcibiskupství, nebo dokonce potlačováním reformních snah, jako se stalo v některých předvánočních schůzích Jednoty na př. 18. prosince v Praze, kde dokonce souhlasu došla výzva, aby se nikdo neopovažoval slaviti o vánocích 1919 bohoslužby česky, a usneseno

zakročiti v redakcích denních listů, aby nepodporovaly snah reformního klubu, který vydal k vánocům těm první Český Misál. Taktéž na prohlášení církve československé odpověděl výbor Jednoty projevem odporu a výzvou k lidu, aby setrval při Římu a církev římskou, si opět zamiloval — V provolání neštítel se výbor Jednoty ani lživé pomluvy proti církvi čsl.

A české noviny, jindy liberální, propůjčily těmto projevům místa — — —

Někdo by mohl říci: bezcharakternost. Ne, to je politováníhodná ubohost.

Bruselskou konvencí z r. 1890 bylo zrušeno otrokářství, a jediný civilisovaný stát, který konvence nepodepsal, bylo Německo, vyhradivši si t. zv. „domácí otroctví“ ve svých afrických koloniích. Dnes má za to, co zasluhovalo. Otrokářství je zrušeno. Avšak otroctví dosud všude ne, a *duševní otroctví* čeká teprv na konvencí všelidskou, která by mu učinila přítrž. Jen jeden činitel nebude chtít podepsat, dávný souručitel otrokářské říše německé — Vatikán, který svojí neomylností, vůči níž i nejsvětější pravda musí ustoupiti, založen jest právě na systému „domácího“ otroctví duševního, udržovaného všesvětovým systémem duševních eunuchů — kněží. Je to slovo nepřijemné, těžké, ale je pravdivé —

Novým směrnicím Jednoty dostalo se zatím i nového uznání. Po zmíněném dvojím prohlášení výboru Jednoty proti osamostatňovací snaze reformního klubu proti církvi československé, ujistil Msgr. Fr. Kordač předsedu Jednoty děkana Kroihera, že to je první církevní čin Jednoty od prvopočátku jejího založení.

Nemesis*) nedala na sebe dlouho čekat; 16. ledna bylo rozpuštění Jednoty na konferenci episkopátu českomoravského usnesenou věcí a 17. ledna sděleno

*) Pomsta.

v kanceláři Jednoty i veškerému duchovenstvu v pastýřském listě, který tu doslova uvádíme, aby každému v národě pro všechny časy bylo jasno, proč nelze člověku 20. století jíti s Římem. Pastýřský list zní:

Biskupové českomoravští vzkazují milovanému duchovenstvu svých diecézí pozdrav a požehnání.

V těžké nynější době shromáždili jsme se, abychom vzali v úvahu vyskytnuvší se naléhavé potřeby církevní a zaujali k nim stanovisko. Byli jsme si vědomi vážné této úlohy, i přikročili jsme k jejímu řešení tak, jak nám velela svatá povinnost, péče o dobro církve a upřímná láska k duchovenstvu. Skončivše s pomocí Boží své porady sdělujeme důstojnému duchovenstvu jejich výsledek.

I. S opravdovou otcovskou láskou vzali jsme především v úvahu otázku organizace českého duchovenstva. Přesvědčení, že duchovenstvo seskupené v duchu církve kolem svého vrchního pastýře jest zvláště v dobách tak těžkých mocnou jeho oporou, a výslovný slib, jež v té příčině dali zástupcové duchovních, že za tímto cílem touží české duchovenstvo se zorganizovati, bylo pohnutkou k opatření, že v konkrétním jednání vyšlo se duchovenstvu s pravou otcovskou důvěrou vstříc, a nedostatek jistých určitých předpokladů za tím účelem byl shovívavě prozatím přehlédnut. Za těch okolností vznikla Jednota katolického duchovenstva československého a započala svojí činnost.

Bohužel, že v činnosti Jednoty zavládly záhy vlivy, které, jak ke cti duchovenstva v Jednotě seskupeného za to máme, nebyly výtryskem snah většiny, níméně způsobem politování hodným i myslí dobře smýšlejících měrou nemalou zaujaly a ovládly. Jednota ocitla se na scestí. Domáhala se zdemo-

kratisování církve, pomíjela ve vážných otázkách a věcech autoritu biskupů, domáhala se vlády vedle nich, ano i vlády nad nimi, posuzovala opovážlivě vůči autoritě Sv. Stolice jmenování arcibiskupa pražského, kritisovala troufale pastýřský list veškerého episkopátu, tvrdošijně trvala na provedení všech svých reformních požadavků i těch, o nichž opětovně autoritativně bylo prohlášeno, že jsou nedosažitelné, zvláště zdobrovolnění celibátu. Ano, pobádala slovem i tiskem k jejich provádění *via facti*.

Směr takovýchto snah vedl za dnů nedávno minulých až k události nanejvýše zarmucující, ke schismatu.

Zkušnosti tyto, jimiž jsme nabyli přesvědčení, že tato organizace duchovenstva úkolu svému nedostála, a nebezpečí podobných zjevů v budoucnosti přiměly nás po zralé úvaze dovoliti důst. duchovenstvu, aby se mohlo organizovati pouze a výhradně podle příslušnosti k diecésím, pokud se tak již nestalo, jak to bylo též českým episkopátem původně zamýšleno a Sv. Stolicí schváleno.

Jest tudíž nutno, aby členstvo Jednoty znovu se ustavilo jakožto jednoty diecéšní, které by byly v užším, důvěrnějším a srdečnějším styku se svým biskupem. Stanovy může sobě každá jednotka diecéšní vypracovati sama. Jest však do nich pojmouti tato ustanovení:

1. Jasně se vymezí účel jednoty s vyloučením všeho úředního jednání a usnášení se o věcech, které náležejí do oboru posv. moci, totiž učení víry a mravů, círk. kázně a posv. liturgie.

2. Veškerá jednání a usnášení jednoty budou se dít v duchu kanonické poslušnosti k biskupovi.

3. Výboru Jednoty přináležeti bude zástupce biskupův, jemuž náležeti bude totéž právo, jako ostatním členům výboru.

4. Kdykoliv Ordinariát učiní jednotě (výborové schůzi nebo valné hromadě) nějaký návrh, je tato povinna o něm přede všemi ostatními návrhy rokovati a jemu pak výsledek rokování písemně oznámiti.

5. Schůze výborové oznamovati se budou 8 dní napřed Ordinariátu, valné hromady 14 dní napřed a předloží se i program valné hromady.

6. Do osmi dnů po schůzi výborové nebo po valné hromadě zašle se Ordinariátu opis protokolu, potvrzený předsedou. Usnesení jich nabývají platnosti, když Ordinariát oznámí, že proti nim ničeho nenamítá.

7. Případná zadání k úřadům světským nutno předem předložiti Ordinariátu.

8. Kandidátní listina k volbě předsedy, místopředsedy a jednatele předloží se ke schválení Ordinariátu. Volba výboru nabývá platnosti po schválení Ordinariátu.

Metropolitové jsou ochotni k odůvodněné žádosti diecéšních jednot z církevní provincie, nebo kdykoli sami uznají za vhodné, svolati zástupce diec. jednot, navržené příslušnými nejd. pp. biskupy, ke společným poradám.

Jednoty diecéšní, které již existují, mohou podržeti stanovy dosavadní, jsou však povinny doplniti je uvedenými ustanoveními. Nástiny všech těchto stanov nutno jest předložiti Ordinariátu ke schválení.

Věstníky — budou-li je jednoty vydávati — podléhají doзору Ordinariátu jako jiné časopisy, přičemž dbáti jest i can. 1386: Duchovenstvu se zakazuje bez souhlasu biskupova (řádovým duchovním bez souhlasu představeného a biskupa) knihy i světského obsahu vydávati a do denních listů, časopisů a knížek periodických psáti nebo je redigovati.

II. Proti duchovním, kteří se provinili pokusem o uzavření sňatku nebo odpadem od církve, zakro-

čeno bude podle církevních předpisů. Otcovsky však je napomínáme, aby pamětliví jsouce Boha, budoucího svého soudce, kajicně se vrátili do církve a k posvátnému svému povolání.*)

III. Zákaz časopisu "Právo národa" zůstává v platnosti tak, jak byl stanoven v měsíci srpnu r. 1919.

IV. Výchova kněžského dorostu bude zdokonalena po stránce vědecké i asketické.

V. Vzhledem k bohoslužbě projevila se jednomyslná ochota episkopátu žádati Sv. Stolici, aby dovolila užívání mateřské řeči v liturgii měrou co možno největší.**) Mimo to bylo usneseno, aby bez průtahu odbornými znalci, k tomu cíli určenými, vypracován byl v tom smyslu návrh agendy.†) Také byl projeven souhlas, žádati Sv. Stolici, aby na místech pro křesťanství v zemích československých významných a ve zvláštní dny bylo dovoleno sloužit mši sv. řečí staroslovanskou.

VI. Sv. Stolice bude žádána, aby primaciální důstojnost pražského metropolitou rozšířena byla na celou republiku československou.

VII. Episkopát, háje katolické zásady o vzájemném poměru církve a státu, ponechává veškeré jednání v této otázce Sv. Stolici.

*) Ženu si bude moci podržeti u sebe nadále jako hospodyní, jen zřekne se povinností manželských a otcovských.

**) Jak vysvítá z dalšího, mají pp. biskupové na mysli výhradně bohoslužebnou řeč při obřadech mimo mši sv. a dopouštějí se tu obmyslnou stylisací podvodu na veřejném mínění, kterému i některé redakce podlehly. Dodatečným dovolením staroslovanské řeči ve mši asi na 5 místech a jen o některých svátcích a povolením, aby epistola a evangelium se při zpívané mši přečetly též česky, skutečně neslevil Řím ze své lacity ani slovíčka.

†) t. j. příručka.

VIII. V zájmu nábožensko-mravní výchovy mládeže vysloven požadavek zachovati vyučování náboženství na všech školách v dřívějším rozsahu a zdůrazniti právo na školu i konfesijní.

IX. Episkopát doporučí a sám ochoten jest podporovati účinně snahy spolků směřujících k povznesení náboženského života (rozuměj papeženství).

X. Věduce dobře, jak těžké úkoly a jaké strádání dnešní doba ukládá duchovenstvu, biskupové neopominou dle nejlepších sil svých a s uplatněním celého vlivu svého přičiniti se o zlepšení jeho hmotného postavení.

XI. Před jmenováním vikářů a vikariálních sekretářů (děkanů a viceděkanů) nebude bráněno duchovním z vikariátu (děkanátu), aby jednotlivě písemně oznámili Ordinariovi přímo svoje přání ve věci té.

Zasílajíc Vám, milení synové, tento list, opětuje ujistění, že vše, co bylo usneseno, směřuje k jedinému cíli, totiž ke cti Boží, k dobru církve svaté a ke spáse všech. Máme neochvějnou důvěru ve Vás, že porozumíte naší snaze a že projevíte upřímnou a rozhodnou vůli, spojití se s námi k další svorné činnosti, na níž zajisté spočívati bude milost Boží a požehnání nebeské. Tak dejž dobrotivý a milosrdný Hospodín!

Dáno v Praze, dne 17. ledna 1920.

K pastýřskému listu připojen přísežný blanket tohoto znění:

Milovanému duchovenstvu:

Nanejvýš zarmucující událost odpadu části kněží od církve přiměla mne k tomu, dátí Vám příležitost, byste vyznali svou víru a své přesvědčení, což zajisté každý z Vás s radostí učiní. Za tou příčinou ukládám já, váš diecesní biskup, aby každý z Vás

vlastnoručním podpisem svým, maje na paměti Boha, budoucího svého soudce, a na místě přísahy vlastnoručně podepsal toto prohlášení:

1. Chci věrně státi až do smrti při svaté katolické církvi.
2. Připovídám neoblomnou věrnost a stálou poslušnost římskému papeži, jako náměstkovi Krista Pána, a obnovuji svou připověď úcty a poslušnosti k svému ordinariu (t. j. biskupovi).

V..... 1920.

K tomu přece není co podotknouti — / — Je tu nadiktováno duchovenstvu naprosté poddanství pod biskupy, kteří zase jsou úplně podrobeni papeži a dvorské kamarile vatikánské. Jinými slovy: Z pod věže každého chrámu řím. kat. má každé vesnici, každé faře, každému městu vládnouti římský kněz a udržovati panství papežovo nad dušemi.

Konec sporu? Po marných pletichách předsednictva se Jednota na poslední valné hromadě 17. února 1921 na Smíchově proměnila ve „Svaz diecesních jednot“, když si velební páni doznali, že jich z bývalých 3000 zbývá už jen asi — 300. Spravedlivý trest za přísahu zrazenou. Většina duchovenstva koupena zvýšením kongruy, v čemž vyvrcholilo „reformní“ hnutí jejich.

Z tohoto neblahého stavu musí národ duchovenstvo, část to svého vychovatelstva, své příslušníky a tudíž část sebe sama, vysvobodit, nechce-li duševním otročením býti od století do století ohrožován. Tu nutno provésti heslo: *Odřímštit se!*

To vystihli promyšlenější lidé směru reformního od prvopočátku. Už na ustavující schůzi kněží orga-

nizovaných v Nár. demokracii 23. ledna 1919 padlo slovo: schisma, rozkol! Ne výzvou ani programaticky, nýbrž jen výstražně jako hlas lidu. Tehdy burácelo to v klerikálním tisku bouří kruhů Římu bezmyšlenkovitě oddaných. A i vedoucí reformisté zříkali se roztržky.

Jednání Říma s deputací přivolalo však vzpomínku na onu událost živěji na mysl mnohých a přemnohým, kteří myšlenkově doběhli dříve k poznání pravdy. Seznali dřív nežli jejich pomalejší spolubratři, že Vatikán značí pro reformní snahy nábožensko-církevní v českém národě hrob, prázdný hrob; pravý, vlastní, obnovený život že je jinde. A již 15. září 1919 na ustavující schůzi klubu reformního duchovenstva, jehož bylo tam shromážděno na 200, voláno po rozkolu, až předsedající musil hlasy ty napomenouti poukazem na nepřípravenost a nepropracovanost ideovou, jak mezi duchovními, tak mezi obecnstvem.

Opět chtěli se proklamace církve československé odvážit někteří duchovní k 28. říjnu 1919; a stalo se jen vinou či zásluhou vedení klubu, že nebylo vykonáno.

Tehdy zvláště bylo nutno dbáti též veřejného všedbecného zájmu republiky, Vatikánem tenkrát dosud neuznané a s ním o uznání zápasící. Tehdy vynasnažovala se vatikánská diplomacie na mírové konferenci pařížské o to, aby co nejvíce zachránila pro „katolické“ Polsko, a republice uložen plebiscit na Těšínsku, v Oravě a na Spisi. I dnes pracuje Vatikán pro své zájmy nejínak, a maje v Uhrách více a bohatších svých věrných, pracuje stejným směrem i pro Uhry, ať chtě nebo nechtě — proti republice československé. Maďaronští provokatéři agenti, svádějící nerozumné české vojáky k hulvátskému urážení náboženského citění na Slovensku a štvoucí slovenský lid proti republice jako beznábožské, vědí,

že jim někdo zaplatí. — Všakť celé kraje slovenské jsou dosud pod panstvím biskupů v Maďáriu, kteří poroučejí a vládou „slovenským duchovenstvem“.

Druhý důvod odkladu byl nedostatek ideové práce a pracovitosti celého hnutí a nevytříbenost pojmů i povah, nedostatek dosud těžce doháněný.

Neboť dlužno sice právo a pravdu přiznati duchovním, kteří uznávají pro různé, obyčejně známé okolnosti za lepší vzdáti se celibátu. A kněz, který žije v poměru se ženou, zejména ve společné domácnosti, měl by už každý býti ženat, ne-li církevně aspoň tak, jak mu možno, civilně. Co tomu řečnou církevní úřady? Suspendují jej s úřadu. Ale pak možno říci týmž církevním úřadům, že jejich praxe je nemravná, když mnohdy k dlouholetému konkubinátu svých duchovních mlčky přihlížejí, obecenstvo se i duchovenstvo klamou a balamutí předstíráním, jako by se v církvi zachovávalo, ale jakmile se povinností své rozpomenulý kněz osmělí povinnostem svého nezákonného poměru zákonně dostáti, lámou nad ním farizejsky hůl, suspendují jej a proto, že se odvážil býti poctivější a upřímnější, prohlašují toto jeho jednání za nemravné!

Ne, tohle není nedostatek mravního nazírání, tohle je samozřejmá nemravnost. Hrobové obileni . . .

Ale duchovenstvo musí si zároveň uvědomiti, že otázka jeho ženění není stěžejní otázkou reformního hnutí nábožensko-církevního. Pro ženění několika set kněží se národ ještě nadšením nerozpálí, aby přikročil k opravdovému činu. Třebas že je celibát kněžský v katolické církvi nejjistějším poutem, kterým Vatikán kněze sobě připoutává, když mu nedovoluje, aby kořeny své osoby tkvěl prostřednictvím rodiny a příbuzenstva v národě, v lidu, třebas že si z něho dělá eunucha janičára, proti vlastnímu jeho národu, který i když nežije bez ženy, je tím spoutanější,

protože je vydán církevní vrchnosti na milost a ne-milost, anebo má svědomí otrlé a všeho schopné. Nece však je pro tento problém v obecenstvu poroučejně málo zájmu, protože je už otupeno frivolností církve v otázce celibátu i frivolností kruhů proticírkevních v boji proti této „perle“ církve.

Má-li reformní hnutí býti úspěšné, nesmí býti tedy odváděno od své ideje, a ta jest, že národ český vydává odvěké účty s papežským Řimem, chce svobodně svědomí, aby mu ani v oboru jeho života náboženského a církevního nesměl nikdo nic vnucovati ani násti, aby drže se pouze a jediné svaté pravdy podle svého nejlepšího vědomí a svědomí snažiti se měl svobodně o své uměrnění.

A této ideji oddané chce národ český viděti i své duchovenstvo, jehož předním a výhradním úkolem bylo a i nadále má býti, aby vychovávalo k mravnosti.

Že se tato idea nesnese s církevní římskou dogmatikou, jest nabitelní. Před ní padá neomylnost papežova, které by se ostatně církve dnes po 50 letech jejího prohlášení velmi ráda zřekla, kdyby věděla jak), a padne všecko, co se nesnese s dokázanou pravdou exaktní vědy a co se jako huňatá opona staví mezi lidskou a bytostí boží, aby člověku přístupen nebyl. Na pochybných dogmatech, v něž, už předem, od dětství nevěřeno, založena byla dosavadní výchova našeho národa. A jako v evangeliu: „I podoběn učiněn jest papežský Řím člověku bláznu, který postavil dům svůj na písku; i spadl příval, a zaválí větrové, a spadl dům ten, a pád jeho byl veliký velmi.“ Proto je veliký nynější úpadek mravnosti.

Toto vše promysleti a domysleti nutno duchovenstvu, které se musí teprv převychovati a přemysleti. Převychova ovšem nemůže býti hromadná ani náhlá. Některý domyslí dřív, jiný později, někdo nikdy.

Přijde však doba, kdy bude se každý český člověk diviti, jak mohli isme se přití o jazyk bohoslužebný, když přece jsme Češi, jak mohli někteří z národa chltit, když svědomí našemu stále vládl cizinec, stotožňující se s tím samým Bohem! Neboť co jiného jest to, když píše Fr. Kordač s arcibiskupského stolce pražského českého duchovenstvu k vánocům 1919 pastýřský list a v něm doslova stojí:

„Vůli sv. Otce Benedikta XV. zvolen a vložen rukou apoštolského nuncia Valfré di Bonzó na biskupa posvěcen, převzal jsem část stáde Kristova. Toto svátostné posvěcení a tato účast na plnomocném „klíču Petrových“ mi uděluje apoštolské poslání. Jen důvěra v nadpřirozenou sílu milosti Boží mi dala odvahy k výzvě sv. Stolice odpověděti: Fiat voluntas Dei; jube Domine quod vis et da, quod iubet (Staň se vůle boží; rozkaž, Pane, co chceš, a dala ti co kážeš.)

Považovat' jsem povolání sv. Otce za projev vůle Boží, „a tak tomu též jest“, doložil sv. Otec, když jsem mu těmito slovy své rozhodnutí sděloval.

— Rouhání. Maně vzpomínám, jak bývalý arcibiskup Huyn, když v Plzni r. 1918 za všeobecného pohoršení birmoval a dáno mu na jevo, že ho arcibiskupem nadále uznávati nehodláme, odvolával se na Ducha sv., řka: „Duch sv. mě arcibiskupem ustanovil a já nepůjdu, dokud mě Duch sv. nevyzdvihne. A přec každý věděl, že tím Duchem sv. byl ministr Hussarek, který ovšem v té druhé úloze už fungovati nemusil a nemohl. Jak se tehda říkalo: Vzal če Huyna i s jeho svatým duchem.

Proto pravím upřímně a přátelsky každému českému člověku a zejména knězi spolubratru: Sáhně na hlavu a přesvědč se, máš-li ji, a pak vezmi o ni do hrstí a čti a přemýšlej, čím se liší nynější římské

papežství od starořímského pohanství, když imperátoři obojího prohlašují se či nechají prohlašovati za boha? A s jistotným klidem ujišťují i nejoddanější přívržence Říma a jeho dosavadního římského klerikalismu, že myslíce domyslí a dospějí tam, kam jsme domyslili my, a kam musí domysliti každý lidský mozek, myslící svobodně a volně, totiž k odluce od Vatikánu.

Tam a nejinam musí nezbytně vésti i odvěky kulturní zápas český s Římem.

Vatikánské kruhy diplomatické samy jako by se na to těšily a rozluku připravovaly. Tak píše Dr. Fr. Kordač ve zmíněném listě: „Neporušenost víry a čest českého kléru v dějinách vyžaduje rozluky.“

Ano, pravíme my, rozluky opravdové, celé, rozluky nejen státu od církve, nýbrž rozluky člověka od církve, která provede se jen vystoupením z církve římsko-katolické. Bez této rozluky není možna ani rozluka státu od církve, a provede-li se přece, je záhy marná, má-li Řím ve své moci lidské duše. Výrok dra Kordače je po této stránce nejen pozoruhodný, nýbrž pro Řím osudný. Avšak někoho kdyby vykopával z církve římské botou ještě kovanější, nežli je tato, nebude věřit, nepůjde a raději se skrčí pod opatek boty po něm šlapající.

Celé jednání oficiálních kruhů církevních v poslední době řízené diplomacií vatikánskou, bylo podle toho, aby rozluka člověka českého od Říma provedena byla.

Posloužily tomu:

a) Zákaz „Práva národa“, reformního listu kněžského. Biskupové českomoravských diecézí s kard. Skrbenským v čele, výnosem z měsíce srpna 1919 č. 14.123 zapovídají „ve smyslu kánonů č. 1364, 1398 a 2344, aby nikdo z kléru dotyčných diecézí ani světského ani řeholního napříště časopisu „Práva národa“ nevydával, nečetl, si neponechával, neredigoval, ani v něm příspěvků neuveřejňoval, ani ho nekupoval, ani jakýmkoliv

jiným způsobem nepodporoval nebo přležeť mu neproka-
zoval!“ A kdyby přece —: „upadne tlm samým, bez
soudu, v trest suspense (podle kánonů čis. 2242 § 2.
a 2279); a kdo by ve stavu suspense se opovdžil konati
úkony posvátné, nechať ví, že podle kánonu 985, 7
upadá v irregularitu. Tentýž trest stihne i ty, kdož by
pod změněným jménem bédné ideje „Práva národa“ jiným
časopisem nebo novinami chtěli rozšiřovati.“

Výsledek toho: sta a sta kněží, odběratelů „Práva
národa“, nyní „Český Zápas“, list církve čsl., je ode-
birá dál, že jsou tedy v suspensi, že jsou v irregula-
věti a nestojí už na půdě římsko-katolické. Maně
vkrádá se tu vzpomínka na dobu předhusitskou, kdy
byla v klatbě celá církev a celý svět, když 3 pape-
žové vzájemně se se svými přívrženci proklínali —

b) Jmenování Dra Fr. Kordače, předsedy strany li-
dové a úhlavního odpůrce reformních snah, na arci-
biskupský stolec pražský z Říma přes vídeňskou nun-
makuru, zcela o vlastní újmě, toliko s neúředním sou-
stavným vědomím ministerského předsedy Tusara, so-
ciálního demokrata, jemuž ve smyslu programu jeho
strany nelze toho zazlívati, ale úplně bez souhlasu a
potazu ostatního národa a ohromné většiny duchoven-
stva jehož deputace právě nedávno před tím si sama
zažádala, aby nebyla biskupství obsazována podle
hlasu duchovenstva. Dr. Fr. Kordač odvolává se na
starou známost svoji s papežem Benediktem XV., který
prý měl radost, že má příležitost jej arcibiskupem
jmenovati. Tedy arcibiskupem ze známosti . . . a hned
také primasem republiky. A všechno „z vůle boží“ . . .

c) Zákaz slavení českých obřadů, vydaný od biskupů
českomoravských už 5. listopadu 1919 a zosřtený
v pastýřském listu Msgra Fr. Kordače o vánocích 1919,
v němž výslovně stojí: „Bylo by tudíž těžkým hří-
chem proti vykupitelskému dílu Kristovu, kdyby právě
o Vánocích kněží, které nazval Božský velekněz

„svými přáteli“, slavíce mši sv. se prohřešili nepo-
slušností vzhledem k předepsané liturgické řeči, upo-
slechnuvše hlasu pokušitelů, svádějících k roztržení
jednoty církve Kristovy. Proto zakazují sub gravi in
virtute oboedientiae et reverentiae (pod smrtelným
hříchem moci poslušnosti a uctivosti), kterou jste slav-
nostně slibili při své ordinaci, přijímati jakýchkoli po-
kynů a požadavků reformistů, aby liturgická řeč mše
svatě bez svolení příslušné autority byla změněna.“

d) Lpění na zákazu jakékoliv demokratisace církve.
Když na př. k žádosti vikariátní skupiny duchovenstva
ve Slaném, aby ke konsistoři přibráni byli též zástupci
Jednoty duchovenstva, odpověděno posléze z arcib.
ordinariátu v Praze výn. ze dne 9. září 1919 č. 11988:
„Pokud se týká požadavků Vašich, aby totiž vrchno-
pastýřský úřad vydával svá nařízení »za součinnosti
Jednoty«, připomínáme opětne uvedenou encykliku
»Pascendi dominici gregis«, jež odsuzuje rovněž jako
blud modernistický jakékoli demokratisování církevní
moci a snahu nižšímu duchovenstvu, ano i laikům
popřáti účast v řízení církve a moc, přílišně prý sou-
středěnou a staženou, rozdělití.“

e) Sesazování farářů a kněží, kteří se oženili, a vy-
pisování veřejného konkursu na jejich úřední místa,
disciplinární stihání kněží reformistů atd. Poněvadž
farníci obyčejně stojí při svém faráři, který na svém
místě setrvává, nastává tím vlastně nepopíratelná exis-
tence rozkolných farních osad, které římsko-katolické
církve neuznávají. Stav tento, který je přechodně ne-
zákonný, nemůže ovšem trvati do nekonečna, a musí
neyyhnutelně vésti k organisování těchto rozkolných
farní s ostatním obyvatelstvem a duchovenstvem stejně
smýšlejícím a ke zřízení nové církve.

f) Rozpuštění Jednoty.

Jmenovaná tu a jiná přiskoří, novému hnutí nábo-
žensko-církevnímu v českém duchovenstvu a národě

z Vatikánu a pod jeho protekcí zasazená jsou jako klacky, jimiž po nás házeno, které však jsme sbírali, a nyní jsou v rukou našich zbraní, s kterou klidně můžeme i Vatikánu čeliti.

Naše legie zkržily plány světachtivého panství světského. Jest však ještě jedno světovládné panství oděné císařsko-purpurovou togou starořímskou, kterou si za doby stěhování národů germánských Italii ve stol. 4., 5. a 6. v neblahém poblouzení přisvojilo... Nuže, naše legie byla na místě!!!

Na schůzi důvěrníků klubu reformního duchovenstva 27. listopadu na Smíchově usneseno pořádati 8. ledna 1920 sjezd klubu s programovým bodem definitivního rozhodnutí o dalším poměru k církvi římské. S programem tím neděláno tajností. A když o vánocích 1919, k nimž vydán Český Misál, mnoho a mnoho duchovních slavilo mši po česku, a když zejména i v Praze na Nový rok 1920 počato s českými bohoslužbami v bývalém ruském kostele u sv. Mikuláše za ohromné účasti obecnstva, neutuchající ani napotom o nedělních a svátečních dnech, rozhodl se sjezd reformního duchovenstva, konaný 8. ledna 1920 v Nár. domě na Smíchově za předsednictví pisatele těchto řádků jakožto předsedy klubu a za místopředsednictví odb. rady B. Zahradníka-Brodského a faráře J. Holby z Letovic na Moravě — po celodenním živém rokování, v němž se uplatňovaly ponejvíce smluvené nebo opatrnické snahy o zachování jednoty s Římem a provádění reforem nezákonnou cestou činu v lůně církve dosavadní, po tajném hlasování, které si vymohl T., stoupenec strany římskovatikánské a odpůrce reformního hnutí, který se ještě s jinými do schůze neprávem vetřel a mylně se domníval, že protireformisté, opatření četnými plnými mocemi, mají většinu — na založení samostatné církve československé.

Hlasování, k němuž došlo o 1/25. hod. odpol., účastnilo se — již po odjezdu četných jednotlivců a vyloučení těch, kdož nemohli se vykázati legitimací — 215 členů klubu. Z těch bylo 140 hlasů pro, 66 proti, 11 neplatných.

Samostatná církev československá prohlášena v dením tisku a s kazatelny chrámu sv. Mikuláše 11. ledna provoláním zvoleného zatímního přípravného předsednictva.

Národu československému!

Věrní velikému odkazu svatého mučedníka kostnického, „Pravdy každému přejte“, po velikých bojích a vnitřních strastech, jimiž rozhárána trpí náboženská duše národa československého, uvědomili jsme si povinnost, kterou přítomné dny velikého osvobození ukládají i stavu duchovnímu.

Opět a opět přesvědčuje nás vývoj veškerého života ve svobodné republice Československé o pravdivosti výroků velikého našeho filosofa, že česká otázka jest stále ještě otázkou náboženskou, otázkou tolikráté řešenou, ale pro nepřítel poměrů nikdy nedořešenou, otázkou nejen celonárodní, nýbrž znepokojující nitro každého vážného českého člověka.

Nadešla opět po staletích doba, kdy může česká duše přikročiti k rozhodnutí odvěkého rozporu svého nitra: Být nábožensky svobodnou a zbožnou po svém svědomí, nebo sloužiti Bohu podle zákonů neuznané světovlády cizí, která stotožňuje náboženství se svou panstvíčtivostí a sebe s Bohem.

Proto, aby konečně osvobozen byl duševní a náboženský život náš a tím aby opět bylo očištěno i mravní, rodinné a sociální žití českého člověka na podkladě dosavadní křesťanské kultury, jak vyvinula se u nás svérázně zásluhou apoštolů soluňských Cyrila a Methoděje, Mistra Jana Husa a

Českých bratří, přikročilo duchovenstvo československé, sdružené v „Klubu reformního kněžstva“, na svém sjezdu 8. ledna 1920 ke zřízení samostatné církve československé.

Církev československá, založená svým jménem „církev“, t. j. „sbor Páně“, na základě evangelia Kristova, přejímá prozatímně až do ustanovení vlastního zákona dosavadní náboženský řád církve římsko-katolické, obnovený v duchu demokracie.

V důsledku toho přijato, že stěžejní zásadou církve československé jest svoboda svědomí a náboženského přesvědčení jednoho každého tak, aby se nikomu nesmělo z jeho dobrého přesvědčení nic brát, ani vnucovati. Neboť chceme, aby konečně přítrž byla učiněna náboženským bojům v národě, a žádáme si svobody svědomí a náboženského přesvědčení nejen pro sebe, nýbrž i pro každého jiného, buď si on kdokoliv.

Proto přejímá církev československá zejména i dosavadní bohoslužebný řád až do podrobnější úpravy s tou jen pozměnou, že veškeré služby Boží, jichž účast jest ovšem dobrovolná, konají se výhradně jazykem mateřským.

Zatímní správu církve československé vede církevní výbor duchovních i laiků.

Úkolem církevního výboru jest, v jednotě s kulturními činiteli laickými v národě a za pomoci reformního duchovenstva organisovati církve československou, upravití zatímní řád výchovný a bohoslužebný, ujednatí zatímní poměr církve československé ke státu a k církvi římsko-katolické a pracovati k brzkému svolání církevního sněmu.

Národe československý! Uskutečňujice proroctví velikého biskupa Jana Amosa Komenského, že „vláda věcí Tvých vrátí se Ti opět v ruce Tvé“,

skládáme v těchto velikých dnech Tvého osvobození do Tvého rozhodnutí i svobodu Tvého svědomí, v přesvědčení, že nebude svobodného národa československého, nebude svobodné republiky Československé, nebude-li svobodného svědomí jednotlivce před Bohem.

Nyní jest na jednom každém jednotlivci, aby odhlášením z církve římské a přihlášením do církve československé dokázal, že jest mu zájem o svobodu vlastního svědomí, o mravní povznesení národa a jeho výchovy a zdemokratisování i života náboženského zájmem opravdovým.

Dáno v Praze, 10. ledna l. P. 1920.

Za církevní výbor:

Thdr. K. Farský, profesor náboženství v Plzni,
G. Procházka, farář v Jenišovicích u Turnova,
Ferd. Stibor, farář v Radvanicích ve Slezsku,
B. Zahradník-Brodský, farář v Ouběnicích,
nyní odborový rada v min. školství a národní osvěty.

Pověřený výbor rozšířen záhy volbou příslušníků církve čl. na 30 členů laiků i kněží a vedl přípravnou správu pod předsednictvím pisatele těchto řádků až do I. valného sjezdu delegátů obcí C. Čs. 8. a 9. ledna 1921.

Vážní myslitelé vytykají dílu podniknutému nehotovost a nedostatek propracování myšlenkového. Nepravem. Což může býti stavba tak velikého díla hotova hned od kladení základů celá? A právě demokratický základ díla vylučuje předem všeliký diktát, když přece celý příští závazný Zákon církve československé musí vyjít z usnesení obecného církevního sněmu. Úkolem přípravného výboru bylo spravovati nově zřízenou církev v duchu nejobecnějších zásad, proti kte-

rým pravděpodobně nebude námitek, a chystati zdefinitivnění církevního života a řádu na obecném sněmu. Tím není řečeno, že nová církev je beze vsí autority. Vždyť jest jí autoritou Kristus s apoštoly a dobří znatelé zákona Kristova i české duše: Cyril a Methoděj, Mistr Jan Hus, Chelčický a čeští bratři s posledním biskupem svým Janem Amosem. Kdo rozumí duchu těchto pravých a jediných zakladatelů církve československé, nechť se přihlásí a uplatní jejich ideje v církvi jejich tak, jak má vypadati ve století dvacátém!

My, kteří stojíme při obnově jejich díla domněle nového, nepokládáme se za žádné zakladatele církve československé ani za reformátory. My jen šli a jdem přirozenou cestou českého života, a majíce zraky sklopeny k zemi tak, jak nás učil Řím, zahlédli jsme na té cestě v kalu a blátě, jímž s nestejnou opatrností se brodíme s celou naší společností, třpytivou, krásnou, drahocennou perlu právě české lidské zbožnosti, kterou našemu národu vzpomenutí šťastní nálezci odkázali, a nepřítel dějin do bláta zašlapala. Tu perlu jsme zvedli a upozorňujeme na ni národ; ona jest jeho.

Do jakého šperku si ji národ zasadí, jak si ji umístí a zabezpečí, jest jeho věcí. Někteří z těch, kdož o založení církve československé svými 140 hlasy rozhodli, dali za ni všechno, věrní ponaučení z Kristova podobenství (Mat. 13.) že „podobno jest království nebeské člověku, hledajícímu drahých perel: a když nalezl jednu drahou perlu, odešel a prodal všechno, co měl, a koupil ji.“ Provedše rozmluku od Říma, neučinili tak bez riska svého zájmu hmotného; dali v šanc na milost i nemilost celé své existence. Neboť oproti jízlivému podezírání ze spojenectví s vládou budiž konstatováno, že nebylo a do toho dne není žádného ujednání s vládou v ohledu hmotného zabezpečení církve československé a jejich zájmů.

Ale tolik důvěry v národ, republiku a její úřady církev československá má, že se o svoji existenci nebojí. Vždyť tu nejde o několik lidí, tu jedná se o velikou věc celého národa.

Že má vzniknouti o drahocenný tento odkaz našich nejlepších lidí v národě rozbroj a boj?

Ne. K rozbroji je potřebí dvou. My však svárů do národa zanášeti nechceme a nebudeme. Vždyť tu i tam jsme to my, tiž, jako jsme byli dosud, kdy jsme se psali skoro všichni víry římsko-katolické. Proto si však také klidně ponecháme, což našeho jest, i chrámy, i hřbitovy, i nadání jejich s veškerým příslušenstvím. Není nás tajno, že dosavadní rakouské zákony interkonfesijní svou literou toho nepřipouštějí. Ale táž se: Je možno, aby římskokatolický farní úřad odepřel příslušníkům církve československé pohřeb na dosavadním hřbitově s odvoláním se na platné rakouské zákony, když i jen malá část osady farní k nové církvi přestoupí? Nebo aby stát odpíral trvale duchovnímu dosavadní jeho plat jen proto, že jde s církví československou? Nebo aby si církev římskokatolická odstěhovala farní chrám i s ostatními objekty, když celá osada, ať s duchovním, nebo bez něho se přihlásí k církvi čs.? Jest patrné, že pod vlivem hotové události taji staré paragrafy jako sněhové vločky na farním slunci, a že státní správě a zákonodárcům nezbude nežli přikročiti k úpravě zákonů interkonfesijních, o kterou se už začalo jednati, a jejímuž řešení přichází ustavení církve československé jistě nesmírně vhod. To si musí příslušní činitelé uvědomiti, chtějí-li opravdu ušetřiti republiku zbytečných zmatků, před nimiž politikové více méně upřímně varují s takovou obavou, že by byli ochotni zájmu domnělého náboženského „míru“ obětovati i celou církev československou, které bohudík už se světa sprovoditi nelze. Dnes jedná se už ne o to, má-li český národ a stát

svou církev uznati nebo ne, dnes, kdy o tomto díle už ví a denně píše celý svět, jde pouze a jedině o to, jakou měrou mají či nemají jednotliví zodpovědní činitelé v národě dílo to podporovati.

Proto jest povinností veřejných korporací kulturních a politických, aby tento vážný a dějinný krok, jehož tíhu cítí první jeho chodcové nejlépe, podporovaly poučováním členstva i přihláškami členstva k církvi československé. Avšak prosíme snažně a zapřisaháme ve jménu věci svaté, aby se tak dalo všude bez veškeré i nejmenší úhony svobody svědomí a osoby i dobré pověsti jednoho každého. Věc dobrá zvítězí sama svojí pravdou. Nezískáme po zlém, nezískáme-li láskou.

Tak nám dopomáhej Bůh!

Jest pravda, že české duchovenstvo učinilo tu krok nesmírně závažný, krok dítěte, které poprvé pouští se lavice a rozbíhá se samostatně na vlastních nohou. Našla se však prozřetelná matka — vlast — přiskočila na pomoc a pomohla malému smělci na jeho první samostatné cestě, kterou jednou podniknouti musil, neměl-li zůstatí mrzákem. Nenechala ho upadnouti, aby mu zas hezky na dlouho a po lidsku mluveno navždy zašla chuť k takovému podnikům. Národ, lid a hlavně prostý lid dělný a selský vycítil oč jde, a přistupoval od prvopočátku k církvi čsl. tak hojně, že na sjezdu delegátů 8. a 9. ledna 1921 na Smíchově zastoupeno bylo náboženských obcí s počtem asi 190 tisíc příslušníků. O následujícím sčítání lidu se počet ten zdvojnásobil, nyní činí asi jeden milion — úspěch to za jediný rok trvání díla podivuhodný, zvlášť vzhledem k obtížím a nesnázím počátečním. Bylť dojem, který prohlášení samostatné církve československé vyvolalo, velice rozmanitý. T. zv. česká veřejnost, representovaná denním tiskem, osvědčila celkem velmi málo pochopení pro věc. Vrhli-li se katolický

tisk, placený římskokatolickou hierarchií, na celé dílo a jeho pracovníky s celou vehemencí zloby, pomluv a farizejského nářku nad trháním národa, republiky, církve, Boha atd., měla si ostatní žurnalistika uvědomiti pravý stav věci a její význam poněkud rozvážněji, a ne pouze pod dojmem zájmu efemerní politiky osob dneška.

Tak odbyl jistý denník celé dílo posuňkem, že církve jsou dnes už jen pro naivní lidi. To je sice hezky pověděno, ale v republice československé je stále ještě mezi 13 miliony obyvatelstva takových domněle naivních lidí tak právě skoro 13 milionů; a nepodobá se, že by dotyčný list na tom dovedl co změnití.

Jindy odbyto prohlášení církve československé tamtéž paušálním a nedokázaným podezřením, že se tu opět jedná předákum celého díla pouze zase o prebendy, ačkoliv ti duchovní, kteří se k tomuto kroku odvážili, nasadivše v šanc svoji existenci, byli mezi chudými namnoze nejchudší, a ani jeden z nich neucházel se o nějakou prebendu, už proto ne, že tu žádných nebylo, a celé dílo vstoupilo do života bez haléře jmění a fondů.

Pastýřský list arcibiskupský o vánocích zase nařkl reformní duchovenstvo z úplatků, braných od — svobodných zednářů! Zdá se, že naše doba nedovede si vůbec už představití práci konanou obětavě pro ideu.

Vlivní činitelé, kteří se jinak málokdy ozývají na národním fóru našem, uznali za dobré varovati před celým podnikem; a univ. prof. dějepisu Dr. Pekař přál do vínku (ve svém objednaném článku, v Národní Politice 13. ledna uveřejněném), aby zroskotal hned v zárodku — nejspíš proto, aby mohl napsati hned celou jeho historii. Opětovně uznal týž historik za vhodné vystoupti proti ČČS před sčítáním lidu člán-

kem v Nár. Politice v únoru 1921. Jinde opět a opět vytýkáno dílu, že nemá žádných velkých mužů.

Pravda, hlubokých myslitelů mezi těmi 140 duchovními, kteří odhlasovali odluku od Říma, není; to jsou jen trpitelé, nemohoucí už snést despotického útlaku církevní nadvlády, rozporu mezi předepsanou věrou a vědou a z toho vyplývajících rozporů mravních. V těch mužích je však také idea, žhavá a bolestná, idea našeho církevně náboženského utrpení odvěkého, pro kterou nemají namnoze ani výrazu, majíce duše podnes spoutány okovy naprosté odvislosti dogmat, počínajíc papežskou neomylností a končíc smrtelným hříchem, kterého se dopouštějí, slouží-li mši česky. Přikročili však k činu rozhodnému proto, že *byli si té chvíle vědomi nutnosti rozchodu národa s Římem, dávno přece ideově propracované, uznané a hlásané*, i svého poslání, že totiž takový rozchod může provést pouze a jedině duchovenstvo, jako stav k tomu jedině v národě povoláný.

Bylo o tom o všem uvažováno předem mnoho a všestranně. A uznáno zásadně, že *odstraniti nesnesitelný a nemravný poměr, v jakém nábožensko církevní život náš tone, není nikdy dosti brzy*; a nestalo-li se v tom směru ničeho za celý rok uplynulý, od převratu, že nutno jednat, než bude vůbec pozdě na vždy.

Mezi důvody proti založení ČČS uvádí prof. P. i to, že „může prý vyvrátit nová církev jeden ze sloupů naší síly, t. j. náboženský mír v zemi.“ Ale probůh, svědčí kácení soch, hanobení křížů, fackování kněží v Týně u oltáře, rozprodávání a vyvlastňování církevních malých pozemků, kazatelnicový zákon, zrovnoprávnění civilního manželství a tím vším vyvolávané farizejské hanobení republiky v tisku klerikálním před celým světem, nastalé už před založením ČČS během r. 1919, ptám se: svědčí to o náboženském míru v zemi? Historie bude nynější stav

menovati jinak nežli „náboženský mír“, jak jej nazývá současný historik. Kdo prožil rok 1919 jako účastník nábožensko-církevního života v republice československé, dosvědčí, že to byl boj úporný, vysilující nervy a znemravňující obě strany, politickou i církevní, boj, který se stal už nesnesitelným a nemohl ukončit jinak než prohlášením církve československé.

Klerikální tisk a strana římská se kromě článků Pekařových nezmohla na žádný jiný prostředek obranný. Za to články Pekařovy rozhazovány v letácích a předčítány s kazatelen místo slova božího.

Ale národ pochopil, že jde o něco více než-li agitaci, že jde o súčtování staleté, aby po 300. výročí r. 1618 neročil se v republice rok 1620 a 1621!

Proto široké a nejšířší vrstvy veškerého občanstva pozdravily krok duchovenstva českého s nadšením. Kdo kde cítí opravdu národně a křesťansky, přeje církvi československé. Jen opatrnická politika nedovoluje vedoucím kruhům politickým, aby přiznali se otevřeně k starým ideálům českého lidu — ze strachu před klerikální protiaagitací římskou, nový to důkaz, jak je církve čsl. národu třeba.

Na veřejných činitelích jest, aby jsouce si vědomi své zodpovědnosti, jednali ne blahovlnně, ani laskavě, ani politicky chytrácky, nýbrž důsledně mravně a spravedlivě.

Zabezpečte církvi československé, t. j. *sobě samým*, vhodným zákonem její práva, a ona ujme se svého poslání v národě a státu, bohdá s lepším úspěchem pro národ i stát, nežli mu zabezpečiti mohou chvílkové starosti a pochyby dnešní její kritiky.

Církev českosl. je tu, a už nezahyne. Nepřátel se jí báti netřeba; jen ať jí neubližují přátelé!

* * *

Dekretem papežské „kongregace posv. officia (církvní ministerstvo vnitra) ze dne 15. ledna 1920 uveřejněným v úředních „Acta apostolicae Sedis“ byla církev československá dána do klatby.

Dekret praví:

„Bylo oznámeno Svaté Stolici, že někteří kněží z českého duchovenstva, jichž popudem nemoudré požadavky již dříve též Svaté Stolici byly předloženy v posledních těchto dnech nezákonně skromážděním rozkolu se odváživše odpad prohlásili od Církve Římské . . . a spojili se v církev zvanou národní.

Zločin tak veliký tato nejvyšší kongregace posvátného Officia, již přináležejí chrániti víru a mravy s rozhořčením odmítajíc, má za svoji povinnost výše zmíněnou církev nebo sbor rozkolnický bez průtahů zahrnouti a vyloučiti, jako skutečně tímto dekretem jménu a z moci Svatého Otce Benedicta XV. zahrnující odsuzuje a vylučuje, prohlašujíc zároveň, že výše jmenovaní kněží, bez rozdílu stupně, postavení a hodnosti již samým skutkem upadli v exkomunikaci t. j. klatbu podle předpisu kánonu 2384, vyhrazenou zvláštním způsobem sobě Svolici Apoštolské, a kdyby snad (což Bůh odvrátí) v ní tvrdošíjně setrvali, mají býti co nejdříve postiženi všemi jinými tresty a překážkami, stanověnými v posvátných kánonech.

Biskupové mají dekret vyhlásiti a lid odvrátiti, aby k rozkolnické straně nepřilnul, aby snad i věřící neupadli v totéž odsouzení.

Touto klatbou dokumentována pravost církve československé zajisté nejlépe. Bulla Martina „Omnium plasmatoris Domini“ ze dne 1. března 1420 klerou vyhlášena proti národu českému velká klatba a všesvětová výprava křížácká, oslavena v pětistém svém výročí z Říma zcela přiměřeně. Dovede na národ český také roku 1920 odpověděti?

Ideové (myšlenkové) směrnice C. Č. S.

C. Č. S. svolala v prvé výročí svého založení 8. 9. ledna 1921 první valný sjezd delegátů náboženských obcí. Mimo několika set hostů bylo zastoupeno 300 delegátů, zastupujících 132 náb. obce. Řada obcí pro obtíže vzdálenosti nebo nedostatek organizace nezastoupena. Sjezd zabýval se všemi naléhavými záležitostmi církve. Nejpozoruhodnější z jeho prací jsou přijaté směrnice myšlenkové, jimiž pracovníci C. Č. S. mají se řídit.

Po stránce myšlenkové a zejména dogmatické (věrocné) přijaty byly na valném sjezdu delegátů C. Č. S. 8. a 9. ledna 1920 po návrhu vypracovaném na žádost předsednictva ústř. výboru br. knězem St. Paříkem z Kroměříže tyto směrnice:

„Uznáváme svobodu vědy naprosto a bez jakýchkoliv výhrad; vědecká metoda je nám věcí samostatnou a nediskutabilní (nespornou), uznáváme za svou metodu, aby vědeckou methodou byly zpracovány i všechny obory myšlenky náboženské, pokud jsou přístupny vědě a vědeckému chápání.

Jsme přesvědčeni o všeobecné platnosti zákona vývoje, jemuž podrobena jest i myšlenka náboženská, že i křesťanství spadá do tohoto vývoje. S tohoto stanoviska díváme se i na dogmata křesťanská a všechna usnesení církevních sněmů, jež chápeme jako vývojovou dobu podmíněné etapy ve vývoji křesťanské myšlenky. Uplatněním tohoto vývojového nazírání chceme se uschnout ke kritické revizi a nové klasifikaci všech pojmů křesťanské myšlenky, — a nebudeme se rozpakovati nechat opadat vše, co uschlo a nepřináší žádného podnětu a žádné mízy. Naši úlohou je znovuzrození a vzrůst života náboženského

a mravního. Vývojovým nazíráním doufáme dospět i k poznání toho, co je v křesťanství podstatné a nepodstatné a pouze projevem křesťanské společnosti určité doby. Doufáme, že touto cestou zbavíme těžkého balastu ztrnulých formulí, pocházejících z mentalit (myšlení) určitých národů (hlavně řeckého, římského a východních) a dob dávno minulých, a že dosáhneme svobody synů božích na základě čisté radosné zvěsti Kristovy. Ježíš Kristus jest úhelným kamenem veškerého našeho úsilí náboženského. Jeho život a učení je základem a metou naší. Synovstvo boží, jím žité a hlásané, jest naší kotvou a nadějí. Na něm stavíme s plným intensivním vědomím, dle jeho vzoru chceme řešiti a upravovati svůj poměr k Bohu, Otci věčnému, k lidem, bratřím a sestřím svým. Jsme a chceme býti křesťany po stránce ideové a mravní. — Velikým cílem naším je nový český typ (řád) křesťanství, v němž stanou se bezpředmětnými nepodstatné rozdíly dělící křesťanstvo na církevní denominace (společnosti) na sebe nevražící. — Vzájemný poměr všech církví představujeme si jako bratrský, určovaný svěprávností, rovnoprávností a křesťanskou láskou, při čemž ovšem je žádoucí, a nutno, aby jednotlivé církve národní vzájemně se doplňovaly a oplodňovaly a tak pracovaly solidárně uskutečňování království božského na zemi.

Pokyny příslušníkům C. Č. S.

Kdo chce přistoupiti do církve československé, musí oznámiti to své okresní správě politické (hejtmanství, magistrátu), nejlépe na zvláštním blanketu. Děti do 14 let připsují se na blanket otcův nebo matčin; oba rodiče nebo poručník s matkou (nebo matka sama, je-li poručnicí) podepiší tento blanket. Osoby přes 14 let činí ohlášení samostatně. Okresní správa politická jen oznámí ohlášený přestup té církvi, z které kdo vystupuje.

Církvi československé musí se každý přihlásiti sám. Přihlášky však nejlépe odevzdati hned okresní správě politické, nýbrž důvěrníkovi náboženské obce, aby zaneseny byly hned do seznamu příslušníků; na okr. správu politickou (magistrát) se pak odevzdají hromadně proti stvrzence. Kde není náboženské obce čl. a kde se pro nepatrný počet příslušníků ani nezakládá, tam nejlépe poslati oznámení stejného znění jako na blanketu přihlašovací do Prahy, Ústředí C. Č. S. C. nebo diecéšní radě.

Poněvadž je skoro všude příslušníků C. Č. S. více, nejlépe

1. poríditi *soupis* místních příslušníků nejlépe dle rodin, povolání, ulic a čísel.

2. Svolati valnou hromadu a zvoliti *radu starších* (9 členů a 3 náhradníky); menší osady z okolí se připojí a dostanou přiměřené zastoupení.

3. Ustavení náboženské obce a její silu početnou nutno oznámiti do Prahy církevnímu ústředí („Ústředí církve čl. v Praze I., Kostečná ul.“). Tamtéž nutno se ohlásiti, i když se neutvoří náboženská obec; záhodno vytvořiti alespoň přípravný výbor tříčlenný (předseda, jednatel, pokladník), který obstará potřebné informace, přednášku, bohoslužby atd.

4. Členský příspěvek je nejméně 5 K ročně, za osobu přes 16 let; zámožnější přispívají dle možnosti vic. Příspěvek potvrzuje se na legitimaci.

Ústřední rada přikáže náboženskou obec v dohodě s ní samou nejbližší duchovní správě C. Č. S. Čítá-li náboženská obec s okolím dosti příslušníků (okolo 2000), zřizuje se samostatná duchovní správa s vlastním duchovním; nutno opatřiti ovšem místo bohoslužebné a byt. Rovněž musí si náboženská obec zatím sama duchovního i vydržovat, dokud stát neprovede zrovnoprávnění církví zákonem.*)

6. Opatření náboženského vyučování mládeže projednati nutno s příslušnými správami a ředitelstvy škol, případně s okresním školním inspektorem. Vyučovatí mohou i nekněží; vysvědčení způsobilosti vydává ústředí C. Č. S., příp. diecesní rada.

*) Až dosud (jaro 1921) platí republika Čsl. jen církev řím. kat.; vedle velikého církevního jmění, k němuž jen v Čechách náleží 3% veškeré půdy (I), na Moravě jen arcibiskupovi olomouckému 153.000 ha (přes půl milionu korců, 800.000 měř), republika ze svých daní platí na potřeby církve řím. kat. dle rozpočtu r. 1921 přes 78 milionů, t. j. 6 K na hlavu! Církví čsl. pro odpor Vatikánu dosud ničeho, což ovšem může potrvati už jen krátkou dobu. Církev českosl. je pro rozluku církve od státu. Dokud ji však republika neprovede s církví ř. k., domáhá se C. Č. S. plného zrovnoprávnění v užívání kostelů a příslušenství, ve zřizování míst učitelů náboženství i v příspěvku na vydržování svých potřeb. Státu tím nákladu celkem nepřibude, poněvadž přesunem ubude zase platů na církev ř. k. Počítá-li se (dle klerikálního „Pražského Večerníku“ I) příslušníků církve čsl. 800.000, činí náš podíl daně, kterou republika platí na církev řím. kat., $800.000 \times 6 = 4.800.000$ K čili téměř 5 milionů Kč ročně odvádějí příslušníci církve čsl. na udržování panství římského papeže nad národem! Činí-li počet náš jen půl milionu, obnáší náš poplatek Římu odváděný 3 miliony ročně !! Mít tyto prostředky C. Č. S. sama pro své potřeby, tedy je Řím proti nám bezmocný! Proto domáháme se toho, aby zákonem bylo zavedeno, by si každá církev vydržovala své potřeby sama!

7. Náboženskou obec nutno ohlásiti též na místním úřadě poštovním se zmocněním, komu dodávati docházející korespondenci poštovní. Ve styku s druhými náboženskými obcemi, s ústředím a s jinými úřady používá náboženská obec i duchovní správa C. Č. S. osvobození od porta, ovšem jen ve věcech úředních a úředně označených (razítkem, číslem jednacím a poznámkou: „Věc úřední, prostá porta“).

8. Náboženské funkce, křty, sňatky, pohřby nutno hlásiti zavčas příslušné duchovní správě nebo ústředí. Taktéž bohoslužby záhodno vyjednati včas předem.

Pro nedostatek duchovenstva jest radno míti zatím trpělivost. Církev čsl., která vešla v život teprve r. 1920, nemůže míti hned tolik duchovních, aby všude pohodlně opatřila statisíce příslušníků.

Upozornění. Žádná hřbitovní správa veřejná nesmí odepřiti slušný hrob v pořadí zemřelému příslušníku C. Č. S.

Rovněž činí si příslušníci C. Č. S. všude nárok na spoluužívání kostelů, far a jiných příslušenství církevních v místě, poněvadž byly pořízeny a udržovány namnoze z jejich daní a příspěvků a pro ně. Nutno se jen dohodnouti o místo a čas.

Politické schválení náboženské obce. Dle §§ 5. a 6. zák. ze dne 20. května 1874 ř. z. č. 68, který i v republice dosud je v platnosti, má každá náboženská obec míti politické schválení od zem. správy politické. Žádost podává náboženská obec prostřednictvím ústředí C. Č. S.

Návod.

Žádosti za státní (zákonné) schválení nábožen- ských obcí církve čsl.

Každá náboženská obec CČS (Rada starších) na-
píše ihned žádost podle níže uvedeného vzoru
a zašle jí s přílohami D, E, F, G a H v době nej-
kratší své diecesní radě, která připojí přílohy A,
B, C a další zařídí.

Pokud jde o přílohu D, požádají náboženské obce
ihned diecesní radu (konsistoř), aby jim zaslala vý-
nos, určující obvod duchovní správy. Tento výnos
přiloží pak ku své žádosti o státní schválení. V pří-
loze F (rozpočet), jejíž náčrt jest rovněž níže uveden,
nebudtež vykazovány schodky.

Přílohy (doklady) a žádost sama budtež vypraco-
vány co nejpečlivěji a nejsvědomitěji.

(Vzor žádosti.)

Ministerstvu školství a národní osvěty

v

Praze.

Kolek
2 Kč.

Podepsaná rada starších náboženské
obce církve československé v, politický
okres, žádá za uznání a schválení, aby

náboženská obec církve československé

v mohla se ustavit na podkladě
ústavy této církve, schválené

Obvod náboženské obce v tvořiti budou
tyto obce (osady):

Jako další doklady, potřebné podle §§ 5. a 6.
zákona ze dne 20. května 1874, ř. z. č. 66, připojujeme:

A. Průkaz o konstituování a úředním potvrzení
Ústřední rady (diecesní rady) církve československé

v

B. vyjádření ústř. (diecesní) rady;

C. výkaz o místním rozsahu náboženské obce
v

D. výkaz o počtu jejich členů (příslušníků);

E. rozpočet nákladu na udržování náboženské
obce a úhrady výloh s tím spojených;

F. vyjádření, jakým způsobem postaráno jest
o místnost pro bohoslužby, kancelář, obydlí
duchovního a o školní vyučování náboženství;

G. výpis z protokolu o ustavení se přípravné rady st.

V dne 1921.

(Následují podpisy.)

Náčrt rozpočtu náboženských obcí

(příloha E).

Rozpočet náboženské obce Církve čs. v.....
pro rok 1921.

A. Příjem:

I. ze jmění církevního	Kč.....
II. daň náboženská	".....
III. dobrovolné příspěvky stolové a j.	".....
IV. dary	".....
V. různé	".....
Celkový příjem Kč.....	

B. Výdaj:

I. Výlohy správní.

1. osobní (platy):

a) duchovnímu	Kč.....
b) řídíteli kůru	".....
c) kostelníku	".....
d) kalkantu	".....
e) ostatním	"..... Kč.....

2. věcné (kostelní):

a) hostie	Kč.....
b) mešní víno	".....
c) svíce	".....
d) roucha	".....
e) prádlo	".....
f) ostatní	"..... Kč.....

3. úřední (kancelářské):

a) nájemné	Kč.....
b) osvětlování	".....
c) vytápění	".....
d) tiskopisy	".....
e) psací potřeby	".....
f) poštovné	".....
g) Úřední Věstník, zákoníky atd.	"..... Kč.....

Seznam duchovních správ C. Č. S.

v červnu 1921:

a) v Čechách:

Bakov n. Jiz., h. o. Mn. Hradiště: Ant. Blahout.
Benešov u Prahy: Václav Zeman.
Brod Německý: Jindřich Hulínský.
Budějovice České (ž.): Josef Skalický.
Bydžov Nový: Fr. Lán.
Cítoliby, h. o. Louny: Jak. Havlíček.
Čáslav: Bohumil Snižek.
Čelakovice n. L., h. o. Brandýs n. L.: Josef Lán.
Držkov IV. N. Semily, neobsazeno.
Dvůr Králové n. L.: Bohuslav Hnízdo.
Hlinsko, dosud neobs.
Holohlavy, pp. Smiřice, h. Král. Dvůr n. L., o. Jaroměř: Vinc. Brebis.
Hronov n. Met., h. o. Náchod: dosud neobsazeno.
Humpolec, dosud neobs.
Chotoviny, h. o. Tábor: Alois Janeš.
Chotusice, pp. h. o. Čáslav: Fr. Paphám;
Chrudim, dosud neobs.
Janovice Uhlířské, h. Kutná Hora: Jindř. Novák.
Jaroměř n. L., h. Král. Dvůr n. L.: Alois Kuřík.
Jenšovice, pp. h. o. Turnov: Gust. Procházka.

Jičín: Jan Soukup.

Jilemnice: Josef Beneš.

Jílové (u Prahy), h. Král. Vinohrady: t. č. neobsaz.
Kasejovice, h. o. Blatná: Alois Janovský.

Kladno: Václav Liška.

Kolín n. L. (neobsazeno.)

Kostelec Červený, h. o. Náchod: Hyn. Široký.

Kožov, h. o. Louny: Michal Lang.

Kralovice (za Plzní): Jan Pitlík ve Chříči.

Křemže (Česká), h. o. Čes. Krumlov: dosud neobsaz.

Kutná Hora, dosud neobs.

Ledeč n. S.: (uprázdn.)

Lhota Kostelní, pp. Sadská, h. o. Poděbrady: Karel Svoboda.

Lišany, h. o. Rakovník: Josef Hlaváček.

Litomyšl: dosud neobsazeno.

Lnáře, h. o. Blatná: Adolf Arnošt.

Lomnice n. Pop., h. Semily: Jan Chromý.

Louny: Alois Vosátka, katech.: Rud. Pařík.

Machov, h. Broumov, o. Police n. Met.: Fr. Volf.

Městec Heřmanův, h. o. Chrudim: Karel Jelínek.

Mýto Vysoké: Max Škoda.

Náchod: Václav Falta.

Neveklov, h. Benešov: Josef Frey.

Nové Města n. Met. s Krčínem: dosud neobsazeno.

Nusle (Praha), h. Kr. Vinohrady: Martin Zeman,

katech. Arnošt Šimšík, výp. kněz Fr. Rabiška.

Nymburk, h. Poděbrady: Fr. Hůta.

Olešnice Zlatá, h. Jilemnice, o. Vysoké n. Jiz.: t. č. neobsazeno.

Pardubice (ž.): Hynek Povolný.
Plzeň (ž): Fr. Příbyl, výp. kněz prof. Al. Tučáček.
Praha-I. Kostečná 7: Karel Janda, II. duch. spr. Rost.
Stejskal.

Přepeře u Turnova (h. o.): Fr. Hofer.
Příbram: dosud neobsazeno.
Přerov n. L., h. o. Český Brod: Václav Kára.
Radhošť v. Stradouň.
Rakovník: Fr. Polan.
Roudnice n. L.: dosud neobsazeno.
Roztoky n. Vlt., h. o. Smíchov: Jaroslav Bartůněk.
Rtyně (u Červ. Kostelce), h. Trutnov, o. Úpice: t. č.
neobsazeno.

Skuteč, h. Vys. Mýto: Josef Sedláček.
Smíchov (Praha): Ant. Jakl.
Solany, pp. Třebívlice, h. Roudnice, o. Libochovice:
Josef Zika.
Stradouň, pp. Vraclav, h. o. Vys. Mýto: Ferd. Tichý
v Radhošti.
Studnice, h. Náchod, o. Č. Skalice: Fr. Fišera.
Sviny Trhové, h. České Budějovice: Rudolf Juřina.
Svojsice, h. Kolin, o. Kouřim I: V. Šťastný.
Tábor I: Jan Diviš.
Tmaň, pp. Suchomasty, h. Hořovice, o. Beroun:
Ant. Koula.

Turnov: Jan Černý.
Úpice, h. Broumov: Fr. Holman.
Vetlá, pp., h. o. Roudnice: Josef Lugr.
Vínohrady Král. (Praha): J. Lomoz.
Vodňany, dosud neobsazeno.

Votice (na dráze), h. Sedlčany: Ant. Regal.
Všejanya, pp. Vlčava, h. Poděbrady, o. Nymburk:
Fr. Branč.
Všeň, pp. Žďár u Svijan-Podolí, h. o. Turnov: dosud
neobsazeno.
Vysoké n. Jiz., h. Jilemnice: neobsazeno.
Zbraslav, h. Smíchov: Josef Štalmach.
Žižkov (Praha): Josef Šlapák.

b) na Moravě a ve Slezsku:

Brno (ž.): Alois Ševčík.
Brod Uherský: Oskar Malý.
Bystřice Velká u Olomouce (h. o.): Rudolf Kameníček.
Dombrová (ve Slezsku), h. o. Fryštát: Martin Křeháček.
Dubicko, h. o. Zábřeh: Josef Krkoška.
Grygov, pp. Velký Týnec u Olomouce (h. o.): viz
Vacanovice.
Hrotovice, h. Mor. Krumlov: Em. Koktavý.
Cholína, h. o. Litovel: Jaroslav Deutsch.
Chudobín, h. o. Litovel: Josef Židek.
Kroměříž: Mat. Pavlík ve Zborovicích.
Litovel: Karel Koudelka.
Loštice XII.: F. Zdražila.
Michálkovice (ve Slezsku), h. Frýdek, o. Sl. Ostrava:
Jan Fajkoš.
Náklo, h. o. Litovel: Tom. Šuber.
Olomouc (ž.), Komenského 16: Josef Kostka.
Opava, Jan Šedivý.

Radvanice ve Slezsku, h. Frýdek, o. Sl. Ostrava
Ferd. Stibor.

Ratimov, h. o. Frýdek: Jan Velčovský.

Rychvald (ve Slezsku), h. Fryštát, o. Bohumín: Kar.
Vodička.

Tovačov, h. Přerov, o. Kojetín: Jos. Hofer.

Vacanovice, pp. Tršice, h. o. Olomouc: Inoc. Kuch.
v Hostkovicích.

SEMINÁRNÍ

Hist.-práv.

KRHOVNA

oddělení

REV15

ÚK PrF MU

3129S03771